

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 9. joulukuuta 2022
(OR. en)

15837/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0402 (CNS)

JUSTCIV 167
FREMP 261
JAI 1654
IA 219

EHDOTUS

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	8. joulukuuta 2022
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 695 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON ASETUKSEKSI toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä vanhemmuusasioissa sekä eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönotosta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 695 final.

Liite: COM(2022) 695 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.12.2022
COM(2022) 695 final

2022/0402 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS

**toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja virallisten asiakirjojen
hyväksymisestä vanhemmuusasioissa sekä eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen
käyttöönotosta**

{SEC(2022) 432 final} - {SWD(2022) 390 final} - {SWD(2022) 391 final} -
{SWD(2022) 392 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Unionin tavoitteena on luoda vapauden ja oikeuden alue, jossa taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus, oikeussuojan saatavuus ja perusoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen, ja ylläpitää ja kehittää sitä.

Tämän tavoitteen edistämiseksi komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen totesi unionin tilasta vuonna 2020 pitämässään puheessa, että ”jos joku on lapsen vanhempi yhdessä maassa, hän on vanhempi kaikissa maissa”. Toteamuksellaan puheenjohtaja viittasi tarpeeseen varmistaa, että yhdessä jäsenvaltiossa vahvistettu vanhemmuussuhde tunnustetaan kaikissa muissa jäsenvaltioissa kaikkiin tarkoituksiin. Tämä aloite määriteltiin keskeiseksi toimenpiteeksi lasten oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa¹ ja hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevassa EU:n strategiassa².

Ehdotuksen **tavoitteena** on vahvistaa **rajatylittävissä tilanteissa olevien lasten perusoikeuksien ja muiden oikeuksien suojelua**, mukaan lukien lasten oikeudet henkilöllisyyteen³, syrjimättömyyteen⁴ ja yksityis- ja perhe-elämään⁵ sekä lasten oikeudet elatukseen ja perintöön toisessa jäsenvaltiossa ja ottaen ensisijaisesti huomioon lapsen etu⁶. Neuvoston päätelmissä lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta⁷ korostetaan tämän tavoitteen mukaisesti, että lasten oikeudet ovat yleismaailmallisia, jokaisella lapsella on samat oikeudet ilman minkäänlaista syrjintää ja että kaikissa lapsia koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Ehdotuksen tavoitteena on myös taata **oikeusvarmuus** ja ennustettavuus suhteessa sääntöihin, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavaa lakia sekä vanhemmuussuhteen tunnustamista, ja vähentää **oikeudenkäyntikustannuksia ja rasitteita**, joita perheille ja jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmille aiheutuu oikeudellisista menettelyistä vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi toisessa jäsenvaltiossa.

Tarve varmistaa vanhemmuussuhteen tunnustaminen jäsenvaltioiden välillä johtuu siitä, että kansalaiset päätyvät yhä useammin rajatylittäviin tilanteisiin, kun heillä on esimerkiksi perheenjäseniä toisessa jäsenvaltiossa, he matkustavat unionissa tai muuttavat toiseen jäsenvaltioon löytääkseen työpaikan tai perustaakseen perheen tai hankkiakseen omaisuutta

¹ Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia, COM(2021) 142 final.

² Tasa-arvon unioni: Hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025, COM(2020) 698 final.

³ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 8 artikla.

⁴ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 2 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla.

⁵ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 9 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 24 artikla.

⁶ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 3 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla.

⁷ Neuvoston päätelmät lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta, 9.6.2022, 10024/22.

toisessa jäsenvaltiossa. Arviolta 2 miljoonaa lasta saattaa kuitenkin tällä hetkellä olla tilanteessa, jossa heitä koskevaa yhdessä jäsenvaltiossa vahvistettua ja tunnustettua vanhemmuussuhdetta ei tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa kaikkiin tarkoituksiin.

Unionin oikeudessa edellytetään jo nyt, että jäsenvaltiot tunnustavat toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen suhteessa lapseen sovellettaessa **oikeuksia, jotka lapsella on unionin oikeuden** ja erityisesti vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden perusteella, mukaan lukien direktiivi 2004/38/EY⁸ Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella⁹, johon sisältyy oikeus yhdenvertaiseen kohteluun¹⁰ ja kielto asettaa esteitä esimerkiksi nimien tunnustamista koskevista asioista¹¹.

Unionin oikeudessa ei kuitenkaan vielä edellytetä, että jäsenvaltiot tunnustavat toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen suhteessa lapseen **muita tarkoituksia varten**. Tällä tunnustamatta jättämisellä voi olla merkittäviä **kielteisiä seurauksia lapsille**. Se haittaa heidän perusoikeuksiaan rajatylittävissä tilanteissa ja voi johtaa heidän kansallisen lainsäädännön mukaisten vanhemmuussuhteeseen perustuvien oikeuksiensa epäämiseen. Lapset voivat siten menettää oikeutensa perintöön tai elatukseen toisessa jäsenvaltiossa tai oikeutensa siihen, että toinen heidän vanhemmistaan toimii heidän laillisena edustajanaan toisessa jäsenvaltiossa esimerkiksi lääketieteellisen hoidon tai koulunkäynnin yhteydessä. Nämä vaikeudet voivat pakottaa perheet aloittamaan **oikeudellisen menettelyn** saadakseen tunnustuksen vanhemmuudelleen suhteessa lapsiinsa toisessa jäsenvaltiossa, mutta näistä menettelyistä aiheutuu huomattavia kustannuksia ja vaivaa sekä perheille että jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmille, ja ne ovat aikaa vieviä ja tuloksiltaan epävarmoja. Vaikka jäsenvaltiot ovat velvollisia tunnustamaan toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuuden sovellettaessa unionin oikeuteen perustuvia oikeuksia, perheet saattavat **luopua käyttämästä** oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen pelätessään, että heidän vanhemmuuttaan suhteessa lapsiinsa ei tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa kaikkiin tarkoituksiin.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (EUVL L 158, 30.4.2004).

⁹ Ks. erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 14.12.2021, V.M.A. v. Stolichna obshtina, C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008, jossa unionin tuomioistuin katsoi, että jäsenvaltioiden on tunnustettava vanhemmuussuhde, jotta lapsi, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus, voi käyttää kummankin vanhemman kanssa esteettä oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, ja että tähän sisältyy kummankin vanhemman oikeus saada asiakirja, jonka perusteella he voivat matkustaa lapsen kanssa.

¹⁰ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 31.5.1979, Even, C-207/78, ECLI:EU:C:1979:144; ja tuomio 8.6.1999, Meeusen, C-337/97, ECLI:EU:C:1999:284.

¹¹ Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.10.2003, Carlos García Avello v. Belgian valtio, C-148/02, ECLI:EU:C:2003:539; tuomio 14.10.2008, Grunkin-Paul, C-353/06, ECLI:EU:C:2008:559; ja unionin tuomioistuimen tuomio 8.6.2017, Freitag, C-541/15, ECLI:EU:C:2017:432. Muita unionin oikeuteen perustuvia oikeuksia ovat esimerkiksi apurahoihin, koulutukseen pääsyyn, suurperheille tarkoitettuihin julkisen liikenteen kustannusten alennuksiin, alennettuihin julkisen liikenteen opiskelijahintoihin ja alennettuihin museoiden pääsymaksuihin liittyvät oikeudet. Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 3.7.1974, Casagrande v. Landeshauptstadt München, C-9/74, ECLI:EU:C:1974:74; tuomio 27.9.1988, Matteuci, C-235/87, ECLI:EU:C:1988:460; tuomio 30.9.1975, Cristini v. S.N.C.F., C-32/75, ECLI:EU:C:1975:120; ja unionin tuomioistuimen tuomio 4.10.2012, komissio v. Itävalta, C-75/11, ECLI:EU:C:2012:605.

Vanhemmuussuhteen tunnustamisessa tällä hetkellä esiintyvät vaikeudet **johtuvat siitä**, että jäsenvaltioilla on paitsi erilaiset vanhemmuuden vahvistamista kansallisissa tilanteissa koskevat aineelliset säännöt, jotka kuuluvat nyt ja jatkossakin niiden toimivaltaan, myös erilaiset kansainvälistä toimivaltaa ja lainvalintasääntöjä koskevat säännöt, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamista rajatylittävissä tilanteissa ja toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamista, joiden osalta unionilla on toimivalta. Tällä hetkellä unionin perheoikeutta koskeviin välineisiin, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, kuten vanhempainvastuuta, elatusapua, perintöasioita ja yleisten asiakirjojen esittämistä toisessa jäsenvaltiossa koskevat välineet, ei kuitenkaan sisälly sääntöjä, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa tai lainvalintaa vanhemmuuden vahvistamisessa rajatylittävissä tilanteissa tai vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä.

Kansalaisten valitukset, vetoamukset Euroopan parlamentille ja oikeudelliset menettelyt osoittavat, että perheillä on ongelmia saada tunnustus vanhemmuudelleen suhteessa lapsiinsa rajatylittävissä tilanteissa unionissa, myös silloin, kun he muuttavat toiseen jäsenvaltioon tai palaavat alkuperäjäsenvaltioon ja pyytävät vanhemmuussuhteen tunnustamista kaikkiin tarkoituksiin.

Jotta voitaisiin ratkaista ongelmat, jotka koskevat vanhemmuussuhteen tunnustamista kaikkiin tarkoituksiin, ja korjata unionin oikeudessa oleva puute, komissio ehdottaa, että hyväksytään unionin säännöt, jotka koskevat kansainvälistä **toimivaltaa** vanhemmuusasioissa (määritetään, mitkä jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään vanhemmuusasioita, kuten vahvistamaan vanhemmuuden rajatylittävissä tilanteissa) ja **sovellettavaa lakia** (määritetään kansallinen lainsäädäntö, jota olisi sovellettava vanhemmuusasioihin, kuten vanhemmuuden vahvistamiseen, rajatylittävissä tilanteissa), jotta voidaan helpottaa yhdessä jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen **tunnustamista** toisessa jäsenvaltiossa. Komissio ehdottaa myös, että otetaan käyttöön **eurooppalainen vanhemmuustodistus**, jonka lapset (tai heidän lailliset edustajansa) voivat pyytää ja jota he voivat käyttää osoittaakseen vanhemmuussuhteen toisessa jäsenvaltiossa.

Koska kansainvälisessä oikeudessa, unionin oikeudessa ja jäsenvaltioiden lainsäädännössä kaikilla lapsilla on samat oikeudet ilman syrjintää, ehdotus kattaa vanhemmuussuhteen tunnustamisen suhteessa lapseen **riippumatta siitä, miten lapsi on saanut alkunsa tai syntynyt, ja riippumatta lapsen perhetyypistä**. Ehdotus kattaa näin ollen samaa sukupuolta olevien vanhempien vanhemmuussuhteen tunnustamisen suhteessa lapseen ja vanhemmuussuhteen tunnustamisen jäsenvaltiossa kansallisesti adoptoidun lapsen suhteen.

Ehdotus **ei** kuitenkaan **vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan** hyväksyä perheoikeuden aineellisia sääntöjä, kuten perheen määritelmää tai vanhemmuuden vahvistamista kansallisissa tilanteissa koskevia sääntöjä. Ehdotus ei myöskään vaikuta jäsenvaltioiden sääntöihin ulkomailla solmittujen avioliittojen tai rekisteröityjen parisuhteiden tunnustamisesta.

Ehdotusta sovelletaan **riippumatta** lasten **kansalaisuudesta** ja heidän vanhempiansa kansalaisuudesta. Ehdotuksessa kuitenkin edellytetään siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa (perheoikeus mukaan lukien) voimassa olevien unionin säädösten mukaisesti ainoastaan **jäsenvaltiossa annettujen** vanhemmuuden vahvistavien tai todistavien asiakirjojen tunnustamista tai hyväksymistä, kun taas kolmannessa valtiossa annettujen vanhemmuuden vahvistavien tai osoittavien asiakirjojen tunnustamiseen tai hyväksymiseen sovelletaan edelleen kansallista lainsäädäntöä.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Jäsenvaltiot ovat jo nyt voimassa olevan unionin oikeuden nojalla velvollisia tunnustamaan toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun lapsen vanhemmuuden niiden oikeuksien käyttämiseksi, jotka lapsella on unionin ja erityisesti vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden perusteella. Ehdotus ei vaikuta tähän jäsenvaltioiden velvoitteeseen. Koska ei kuitenkaan ole olemassa unionin sääntöjä, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavaa lakia sekä vanhemmuussuhteen tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa sovellettaessa lapsella kansallisen lainsäädännön mukaisesti vanhemmuussuhteen perusteella olevia oikeuksia, näihin asioihin sovelletaan tällä hetkellä kunkin jäsenvaltion lakia.

Voimassa olevilla unionin säädöksillä säännellään tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista useilla aloilla, joilla on välitöntä merkitystä rajatylittävissä tilanteissa olevien lasten kannalta, kuten vanhempainvastuu¹², elatusapu¹³ ja perintöasiat¹⁴. Vanhemmuuskysymykset eivät kuitenkaan kuulu näiden säädösten soveltamisalaan. Yleisistä asiakirjoista annetussa asetuksessa¹⁵ puolestaan käsitellään yleisten asiakirjojen aitoutta tietyillä aloilla, kuten syntymä, vanhemmuus ja adoptio, mutta se ei kata tällaisten yleisten asiakirjojen sisällön tunnustamista. Yhteiset säännöt kansainvälisestä toimivallasta vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavasta laista sekä vanhemmuussuhteen tunnustamisesta toisessa jäsenvaltiossa **täydentäisivät** unionin nykyistä perhe- ja perintöoikeutta koskevaa lainsäädäntöä ja **helpottaisivat sen soveltamista**, sillä vanhemmuussuhde lapseen on alustava kysymys, joka on ratkaistava ennen kuin lapseen sovelletaan voimassa olevia vanhempainvastuuta, elatusapua ja perintöasioita koskevia unionin sääntöjä.

Koska ehdotuksella pyritään suojelemaan rajatylittävissä tilanteissa olevien lasten oikeuksia, se on yhdenmukainen lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen kanssa, jonka mukaan sopimusvaltioiden on varmistettava, että lasta suojellaan kaikenlaiselta syrjinnältä ja rangaistukselta, joka perustuu lapsen vanhempien asemaan tai toimintaan (2 artikla), että kaikissa tuomioistuinten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu (3 artikla) ja että lapsilla on oikeus henkilöllisyyteen ja olla vanhempiensa hoidettavana (7 ja 8 artikla). Ehdotus on yhdenmukainen myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa, jossa määrätään oikeudesta nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta, ja siihen liittyvän Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, myös sijaissynnytyksellä syntyneiden

¹² Neuvoston asetus (EU) 2019/1111, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2019, tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta (EUVL L 178, 2.7.2019, s. 1).

¹³ Neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa (EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1).

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107).

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1191, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 200, 26.7.2016, s. 1).

lasten tunnustamisen osalta. Se on lisäksi yhdenmukainen **Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa**, jäljempänä 'SEU-sopimus' (3 artiklan 3 ja 5 kohta) ja **Euroopan unionin perusoikeuskirjassa**, jäljempänä 'perusoikeuskirja', vahvistetun lapsen oikeuksien suojelua ja edistämistä koskevan tavoitteen kanssa. Perusoikeuskirjalla taataan lasten ja heidän perheidensä perusoikeuksien suojelu unionin oikeuden soveltamisen ja täytäntöönpanon yhteydessä. Näihin oikeuksiin kuuluvat oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen (7 artikla), oikeus syrjimättömyyteen (21 artikla) ja lasten oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, jollei se ole lapsen edun vastaista (24 artikla). Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen perusteella perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdassa määrätään myös, että kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toiminna on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotus perustuu useisiin politiikka-aloitteisiin. Näitä ovat muun muassa vuonna 2010 julkaistu ”Eurooppa-neuvoston Tukholman ohjelma – Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluaan varten”¹⁶, komission toimintasuunnitelma Tukholman ohjelman toteuttamiseksi¹⁷ ja vuonna 2010 julkaistu vihreä kirja ”Hallintoa helpommaksi kansalaisille: parannetaan virallisten asiakirjojen vapaata liikkuvuutta ja väestörekisteritietojen vaikutusten tunnustamista”¹⁸. Lisäksi Euroopan parlamentti pyysi vuonna 2017 komissiota esittämään lainsäädäntöehdotuksen adoptiopäätösten rajatylittävistä tunnustamisesta¹⁹.

Komissio ilmoitti vuonna 2020 toimenpiteistä²⁰, joilla varmistetaan, että yhdessä jäsenvaltiossa vahvistettu vanhemmuussuhde tunnustetaan kaikissa muissa jäsenvaltioissa. Tämä aloite sisällytettiin lasten oikeuksia koskevaan vuonna 2021 esitettyyn EU:n strategiaan²¹ keskeisenä toimenpiteenä tasa-arvon ja lasten oikeuksien tukemiseksi sekä hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevaan vuonna 2020 annettuun EU:n strategiaan²². Euroopan parlamentti suhtautui myönteisesti komission aloitteeseen vuonna 2022 antamassaan päätöslauselmassa lapsen oikeuksien suojelusta siviili-, hallinto- ja perheoikeudellisissa menettelyissä²³.

¹⁶ EUVL L 115, 4.5.2010, s. 1.

¹⁷ KOM(2010) 171 lopullinen.

¹⁸ KOM(2010) 747 lopullinen.

¹⁹ Euroopan parlamentin päätöslauselma 2. helmikuuta 2017 suosituksista komissiolle adoptioiden rajatylittävistä näkökohdista (2015/2086(INL)).

²⁰ Komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin puhe unionin tilasta Euroopan parlamentin täysistunnossa 20. syyskuuta 2020. Puheenjohtaja totesi, että ”jos joku on lapsen vanhempi yhdessä maassa, hän on vanhempi kaikissa maissa”.

²¹ Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia, COM(2021) 142 final.

²² Tasa-arvon unioni: Hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025, COM(2020) 698 final.

²³ Euroopan parlamentin päätöslauselma 5. huhtikuuta 2022 lapsen oikeuksien suojelusta siviili-, hallinto- ja perheoikeudellisissa menettelyissä (2021/2060(INI)). Aloitetta pidettiin myönteisenä myös Euroopan parlamentin 14. syyskuuta 2021 antamassa päätöslauselmassa hlbtq-henkilöiden oikeuksista EU:ssa (2021/2679(RSP)).

Neuvoston päätelmissä lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta²⁴ korostetaan, että lasten oikeudet ovat yleismaailmallisia, jokaisella lapsella on samat oikeudet ilman minkäänlaista syrjintää ja että kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Tämä edellyttää väistämättä sellaisen oikeudellisen kehyksen luomista, johon sisältyy kansainvälistä toimivaltaa ja sovellettavaa lakia koskevat yhdenmukaiset säännöt vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi jäsenvaltioiden välillä, jotta lapset voivat käyttää oikeuksiaan unionissa ilman syrjintää.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Unionin perussopimusten mukaan perheasioita koskeva aineellinen oikeus, johon kuuluu muun muassa henkilöiden oikeudellinen asema, kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, mikä tarkoittaa, että vanhemmuuden vahvistamista koskevat aineelliset säännöt määritetään kansallisessa lainsäädännössä. Unioni voi kuitenkin hyväksyä SEUT-sopimuksen 81 artiklan 3 kohdan nojalla perheoikeutta koskevia toimenpiteitä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, kuten toimenpiteitä, joilla helpotetaan yhdessä jäsenvaltiossa jo vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamista muissa jäsenvaltioissa. Näihin toimenpiteisiin voi kuulua kansainvälistä toimivaltaa, sovellettavaa lakia ja vanhemmuussuhteen tunnustamismenettelyjä toisessa jäsenvaltiossa koskevien yhteisten sääntöjen hyväksyminen. Näillä toimenpiteillä ei yhdenmukaisteta perheen määritelmää tai vanhemmuuden vahvistamista kansallisissa tilanteissa koskevaa jäsenvaltioiden aineellista oikeutta.

Muiden perheoikeutta koskevien unionin säädösten tapaan tällä ehdotuksella pyritään helpottamaan vanhemmuutta koskevien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista hyväksymällä kansainvälistä toimivaltaa ja sovellettavaa lakia koskevat yhteiset säännöt. Ehdotuksen tarkoituksena on edellyttää, että toisessa jäsenvaltiossa vahvistettu vanhemmuussuhde tunnustetaan, kun sovelletaan erityisesti kansallisen lainsäädännön mukaisia vanhemmuuteen perustuvia oikeuksia. Asianmukainen oikeusperusta on näin ollen SEUT-sopimuksen 81 artiklan 3 kohta.

SEUT-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 22 nojalla oikeuden alueella hyväksytyt oikeudelliset toimenpiteet eivät sido Tanskaa eikä niitä sovelleta Tanskassa. SEUT-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 21 nojalla tällaiset toimenpiteet eivät myöskään sido Irlantia. Kun tätä alaa koskeva ehdotus on esitetty, Irlanti voi kuitenkin ilmoittaa haluavansa osallistua toimenpiteen hyväksymiseen ja soveltamiseen ja, kun toimenpide on hyväksytty, se voi ilmoittaa haluavansa hyväksyä kyseisen toimenpiteen.

• Toissijaisuusperiaate

Perheen määritelmää ja vanhemmuuden vahvistamista koskevien sääntöjen vahvistaminen kuuluu jäsenvaltioille, kun taas toimivalta hyväksyä perheoikeutta ja lapsen oikeuksia koskevia toimenpiteitä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, on jaettu unionin ja jäsenvaltioiden kesken²⁵. Ongelmiin, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltiossa sovellettaessa joko kansalliseen lainsäädäntöön tai unionin

²⁴ Neuvoston päätelmät lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta, 9.6.2022, 10024/22.

²⁵ SEUT-sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan j alakohta.

oikeuteen perustuvia oikeuksia, liittyy unioninlaajuinen ulottuvuus, sillä tunnustaminen edellyttää kahden jäsenvaltion osallistumista. Vanhemmuussuhteen tunnustamatta jättämisen seurauksilla on myös unioninlaajuinen ulottuvuus, sillä perheet saattavat luopua käyttämästä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen pelätessään, että he eivät saa toisessa jäsenvaltiossa tunnustusta vanhemmuudelleen suhteessa lapsiinsa kaikkia tarkoituksia varten.

Vanhemmuussuhteen tunnustamiseen liittyvät ongelmat johtuvat erityisesti jäsenvaltioiden erilaisista vanhemmuuden vahvistamista koskevista aineellisista säännöistä ja erilaisista säännöistä, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavaa lakia. Jäsenvaltiot eivät yksinään toimimalla ole pystyneet tyydyttävästi poistamaan vanhemmuussuhteen tunnustamiseen liittyviä ongelmia, sillä jäsenvaltioiden sääntöjen ja menettelyjen olisi oltava samat tai ainakin yhteensopivat, jotta vanhemmuussuhde voidaan tunnustaa jäsenvaltioiden välillä. Unionin tason toimia tarvitaan sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiolla, jonka tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset vahvistavat vanhemmuuden rajatylittävissä tilanteissa, katsotaan olevan siihen toimivalta ja että kaikkien jäsenvaltioiden tuomioistuimet ja muut toimivaltaiset viranomaiset soveltavat samaa lainsäädäntöä vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa. Tällä tavoin vältetään siltä, että samalla henkilöllä on ristiriitaiset vanhemmuussuhteet unionin sisällä, kun kukin jäsenvaltio tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen.

Tästä syystä tämän ehdotuksen tavoitteet voitaisiin sen soveltamisalan ja vaikutusten vuoksi saavuttaa parhaiten unionin tasolla toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämän ehdotuksen tavoitteena on helpottaa vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä säätämällä i) tuomioistuimen päätösten ja ii) vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavien virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymisestä, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa. Tämän vuoksi ehdotuksella yhdenmukaistetaan jäsenvaltioiden säännöt, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa, ja jäsenvaltioiden lainvalintasäännöt, jotka määrittävät vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa sovellettavan lain.

Ehdotus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi: sillä ei puututa perheen määritelmää koskevaan kansalliseen aineelliseen oikeuteen; se ei vaikuta ulkomailla solmittujen avioliittojen tai rekisteröityjen parisuhteiden tunnustamista koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön; toimivaltaa ja sovellettavaa lakia koskevia sääntöjä sovelletaan ainoastaan vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa; siinä edellytetään, että jäsenvaltiot tunnustavat vanhemmuussuhteen vain, jos se on vahvistettu jäsenvaltiossa, ei silloin, kun se on vahvistettu kolmannessa valtiossa; se ei vaikuta jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltaan käsitellä vanhemmuusasioita; ja eurooppalainen vanhemmuustodistus on vapaaehtoinen lapsille (tai heidän laillisille edustajilleen), eikä se korvaa vanhemmuuden osoittavia vastaavia kansallisia asiakirjoja.

Sen vuoksi ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen.

- **Toimintatavan valinta**

Yhdenmukaiset säännöt, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavaa lakia, voidaan hyväksyä ainoastaan asetuksella, koska pelkästään asetuksella varmistetaan sääntöjen täysin yhdenmukainen tulkinta ja soveltaminen. Sen vuoksi asetus on paras oikeudellinen väline aiempien kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien unionin säädösten mukaisesti.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotusta valmistellessaan komissio järjesti vuosina 2021 ja 2022 laajoja kuulemisia, jotka kattoivat kaikki jäsenvaltiot (Tanskaa lukuun ottamatta²⁶). Kuulemisten kohteena oli laaja joukko sidosryhmiä, jotka edustivat kansalaisia, viranomaisia, tutkijoita, oikeusalan ammattilaisia, kansalaisjärjestöjä ja muita asiaankuuluvia eturyhmiä. Kuulemiset koostuivat i) julkisesta palautteesta alustavaan vaikutustenarvointiin, ii) avoimesta julkisesta kuulemisesta, iii) tapaamisesta sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa ja iv) tapaamisesta jäsenvaltioiden viranomaisten asiantuntijoiden kanssa.

Komission toteuttamien kuulemisten lisäksi ulkopuolinen toimeksisaaja järjesti kuulemisia. Ne koostuivat i) verkkokyselyistä, jotka oli osoitettu jäsenvaltioiden väestörekisterinpitäjille, ii) kirjallisista kyselylomakkeista jäsenvaltioiden ministeriöille ja oikeuslaitoksille ja iii) jäsenvaltioiden oikeuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen haastatteluista.

Yleisesti ottaen lasten oikeuksia, sateenkaariperheitä, oikeusalan ammattilaisia ja väestörekisterinpitäjiä edustavat sidosryhmät kannattivat sitä, että unionin olisi puututtava vanhemmuussuhteen tunnustamiseen liittyviin nykyisiin ongelmiin antamalla sitovaa lainsäädäntöä. Sen sijaan perinteisiä perheitä edustavat järjestöt ja sijaissynnytyistä vastustavat järjestöt kritisoivat yleisesti lainsäädäntöehdotusta. Yleisön näkemykset vaihtelivat.

Saatu palaute otettiin huomioon ehdotuksen ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin valmistelussa. Vaikutustenarvointiin sisältyy yksityiskohtainen yhteenveto komission järjestämien kuulemisten tuloksista.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Edellä mainittujen sidosryhmien kuulemisten lisäksi komissio keräsi asiantuntijatietoa myös muista lähteistä ja hyödynsi sitä.

Ehdotusta valmistellessaan komissio pyysi asiantuntijatietoja vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä käsittelevältä asiantuntijaryhmältä, jonka se perusti vuonna 2021. Komissio osallistui myös kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin asiantuntijakokouksiin, jotka liittyivät lapsen ja vanhemman välistä oikeudellista sidettä ja sijaissynnytyistä koskevaan hankkeeseen, ja tutustui akateemiseen kirjallisuuteen, raportteihin ja tutkimuksiin.

²⁶ Perussopimuksiin liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan N:o 22 mukaisesti Tanska ei osallistu SEUT-sopimuksen 81 artiklan nojalla hyväksyttyihin toimenpiteisiin.

Vaikutustenarvioinnin valmistelussa komissio tukeutui ulkopuolisen toimeksisaajan tekemään tutkimukseen. Ulkopuolinen toimeksisaaja laati myös maakohtaisia raportteja muun muassa vanhemmuutta koskevasta jäsenvaltioiden aineellisesta oikeudesta ja kansainvälisestä yksityisoikeudesta. Toimeksisaajan tutkimuksessa analysoitiin erilaisin välinein vanhemmuussuhteen tunnustamisessa esiintyviä ongelmia, tämän ehdotuksen vaikutuksia ja harkittuja toimenpidevaihtoehtoja. Näihin välineisiin kuuluivat eri tavoin kerättyjen empiiristen tietojen käyttö (haastattelut, kyselylomakkeet ja kansalliset raportit) sekä tilastot ja asiakirjatutkimukset. Jos määrällisiä tietoja ei ollut saatavilla, käytettiin laadullisia arvioita. Ulkopuolisen toimeksisaajan tutkimuksessa todettiin, että sopivin vaihtoehto unionille sen politiikkatavoitteiden saavuttamiseksi olisi antaa säädös, joka koskee vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä ja johon sisältyy vanhemmuustodistuksen käyttöönotto.

• Vaikutustenarviointi

Komissio laati paremman sääntelyn suuntaviivojen²⁷ ja alustavan vaikutustenarvioinnin päätelmien perusteella ehdotuksesta vaikutustenarvioinnin. Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin seuraavia toimenpidevaihtoehtoja: i) perusskenaario, ii) jäsenvaltioille osoitettu komission suositus, iii) lainsäädäntötoimet, jotka koostuvat vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä koskevasta asetuksesta, ja iv) lainsäädäntötoimet, jotka koostuvat vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä koskevasta asetuksesta, johon sisältyy eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönotto. Kaikkiin näihin toimenpidevaihtoehtoihin, myös perusskenaarioon, liittyisi tiettyjä muita kuin lainsäädännöllisiä toimenpiteitä tietoisuuden lisäämiseksi, hyvien käytäntöjen edistämiseksi ja vanhemmuusasioita käsittelevien jäsenvaltioiden viranomaisten välisen yhteistyön parantamiseksi.

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin kunkin vaihtoehdon odotettuja vaikutuksia sekä vaikuttavuutta, tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta unionin oikeudellisen ja poliittisen kehyksen kanssa. Tämän arvioinnin perusteella toimenpidevaihtoehdoksi valittiin ehdotus vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä koskevaksi asetukseksi, johon sisältyy eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönotto.

Vaikutustenarvioinnissa todetaan, että valittu vaihtoehto helpottaisi merkittävästi vanhemmuussuhteen tunnustamista paitsi niiden lasten osalta, joilla on tällä hetkellä suurimpia ongelmia saada tunnustus vanhemmuussuhteelleen, myös *kaikkien* rajatylittävissä perheissä asuvien lasten osalta, joita arvioidaan olevan 2 miljoonaa. Erityisesti eurooppalainen vanhemmuustodistus, joka on tarkoitettu käytettäväksi etenkin toisessa jäsenvaltiossa, vähentäisi kaikkien perheiden osalta tunnustamisen menettelyistä aiheutuvia hallinnollisia rasitteita ja käännskustannuksia.

Valittu vaihtoehto olisi myös tehokkain tapa ratkaista vanhemmuussuhteen tunnustamiseen liittyvät ongelmat, sillä sen myönteiset oikeudelliset, sosiaaliset ja psykologiset vaikutukset olisivat merkittävimmät. Valitulla vaihtoehdolla olisi selkeä myönteinen vaikutus *lasten perusoikeuksien*, kuten henkilöllisyyteen, syrjimättömyyteen ja yksityis- ja perhe-elämään liittyvien oikeuksien, suojeluun. Se olisi myös tehokkain keino suojella *kansallisen lainsäädännön mukaisia vanhemmuuteen perustuvia* lasten oikeuksia, kuten heidän oikeuttaan elatusapuun ja perintöön toisessa jäsenvaltiossa. Sillä olisi myös myönteisiä *sosiaalisia* ja

²⁷ SWD(2021) 305 final.

psykologisia vaikutuksia, koska rajatylittävissä tilanteissa olevia lapsia kohdeltaisiin paikallisina lapsina.

Koska valitussa vaihtoehdossa hyväksyttäisiin kansainvälistä toimivaltaa ja sovellettavaa lakia koskevat yhdenmukaiset unionin säännöt ja vanhemmuussuhde tunnustettaisiin ilman erityistä menettelyä, valitulla vaihtoehdolla poistettaisiin hallinnollisiin ja oikeudellisiin menettelyihin liittyvät kustannukset ja rasitteet, joita nykyään koituu lapsille ja heidän perheilleen, jos he haluavat saada vanhemmuussuhteen tunnustettua toisessa jäsenvaltiossa. On arvioitu, että valittu vaihtoehto vähentäisi tunnustamismenettelyjen keskimääräisiä kustannuksia 71 prosenttia tapausta kohden ja 90 prosenttia niiden perheiden osalta, joilla on tällä hetkellä suurimpia ongelmia saada vanhemmuussuhde tunnustettua.

Valitun vaihtoehdon ansiosta jäsenvaltioiden viranomaiset voivat säästää merkittävästi kustannuksia, aikaa ja vaivaa. On arvioitu, että valittu vaihtoehto supistaisi viranomaisille tunnustamismenettelyistä aiheutuvia kustannuksia 54 prosenttia.

- **Perusoikeudet**

Kuten edellä on selitetty, vanhemmuussuhteen tunnustamisessa nykyään esiintyvät ongelmat johtavat tilanteisiin, jotka loukkaavat rajatylittävissä tilanteissa olevien lasten perusoikeuksia ja muita oikeuksia. Lasten oikeudellisen aseman ja toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuuden epääminen on vastoin perusoikeuksia, joita lapsilla on henkilöllisyyteen, syrjimättömyyteen ja yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, sekä vastoin heidän etuaan. Ehdotuksen tavoitteena on suojella rajatylittävissä tilanteissa olevien lasten perusoikeuksia ja varmistaa vanhemmuusaseman jatkuvuus unionissa helpottamalla vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Jäsenvaltioille voi aiheutua kertaluonteisia kustannuksia mukautumisesta asetuksen uusiin sääntöihin, erityisesti kustannuksia, jotka aiheutuvat tarpeesta antaa tuomareille, väestörekisterinpitäjille ja muille toimivaltaisille viranomaisille koulutusta uusista säännöistä. Kyseisten viranomaisten jatkuvasta koulutuksesta voidaan odottaa aiheutuvan vähäisiä toistuvia kustannuksia. Kustannusten ei odoteta olevan merkittäviä, ja asetuksella saavutettavat tehokkuusedut ja kustannussäästöt olisivat joka tapauksessa suuremmat.

Ehdotuksen säännöksillä, jotka koskevat digitaalista viestintää eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta asetuksella (EU) XX/YYYY [digitalisointiasetus] perustetun hajautetun tietojärjestelmän yhteydessä, olisi vaikutusta unionin talousarvioon, mikä voitaisiin kattaa kohdentamalla määrärahoja uudelleen oikeusalan ohjelman sisällä. Tämä vaikutus olisi vähäinen, koska hajautettua tietojärjestelmää ei tarvitsisi perustaa erikseen ehdotuksen soveltamista varten, vaan se kehitettäisiin useita siviili- ja kauppaoikeuden alan oikeudellista yhteistyötä koskevia unionin välineitä varten [digitalisointiasetuksen] mukaisesti.

Jäsenvaltioille aiheutuisi joitakin kustannuksia myös hajautetun tietojärjestelmän yhteyspisteiden asentamisesta alueelleen, yhteyspisteiden ylläpidosta ja kansallisten tietojärjestelmien mukauttamisesta siten, että ne ovat yhteentoimivia yhteyspisteiden kanssa. Kuten edellä todettiin, suurin osa näistä rahoitusinvestoinneista olisi kuitenkin jo tehty siviili- ja kauppaoikeuden alan oikeudellista yhteistyötä koskevien unionin muiden välineiden digitalisoinnin yhteydessä. Lisäksi jäsenvaltiot voisivat hakea avustuksia näiden kustannusten rahoittamiseen asiaankuuluvista unionin rahoitusohjelmista, erityisesti koheesiopolitiikan rahastosta ja oikeusalan ohjelmasta.

5. LISÄTIEDOT

• Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Asetusta sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa, joten sitä ei tarvitse saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Ehdotuksessa esitetään asianmukaiset seuranta-, arviointi- ja raportointivelvoitteet. Ensinnäkin asetuksen käytännön soveltamista seurattaisiin siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston säännöllisissä kokouksissa, joissa kokoontuvat jäsenvaltioiden asiantuntijat. Lisäksi komissio arvioisi asetuksen soveltamista kokonaisuudessaan viiden vuoden kuluttua asetuksen soveltamisen alkamisesta. Arviointi perustuisi muun muassa jäsenvaltioiden viranomaisilta, ulkoisilta asiantuntijoilta ja asianomaisilta sidosryhmiltä saatuun palautteeseen.

• Ehdotukseen sisältyvien säännösten selitykset

Ehdotus koostuu yhdeksästä luvusta: i) kohde, soveltamisala ja määritelmät, ii) toimivalta vanhemmuusasioissa rajatylittävissä tilanteissa, iii) vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa sovellettava laki, iv) toisessa jäsenvaltiossa annettujen tuomioistuimen päätösten ja oikeudellisesti sitovien virallisten asiakirjojen tunnustaminen, v) sellaisten toisessa jäsenvaltiossa annettujen virallisten asiakirjojen hyväksyminen, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta, vi) eurooppalainen vanhemmuustodistus, vii) digitaalinen viestintä, viii) delegoidut säädökset ja ix) yleiset säännökset ja loppusäännökset.

I luku – Aihe, soveltamisala ja määritelmät

Ehdotuksen **1 artiklassa** esitetään ehdotuksen kohde. Ehdotuksella pyritään saavuttamaan sen tavoite helpottaa toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltiossa hyväksymällä yhdenmukaiset säännöt, jotka koskevat i) kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen jäsenvaltiossa rajatylittävissä tilanteissa, ii) lakia, jota sovelletaan vanhemmuuden vahvistamiseen jäsenvaltiossa rajatylittävissä tilanteissa, iii) tuomioistuimen päätösten ja vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavien virallisten asiakirjojen tunnustamista, iv) sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymistä, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa, ja v) sellaisen vapaaehtoisen eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönottoa, jonka avulla lapsi tai laillinen edustaja voi osoittaa vanhemmuussuhteen toisessa jäsenvaltiossa.

Vanhemmuus vahvistetaan yleensä lain perusteella tai toimivaltaisen viranomaisen toimesta, kuten tuomioistuimen päätöksellä, hallintoviranomaisen päätöksellä tai notaarin vahvistamalla asiakirjalla, minkä jälkeen vanhemmuus yleensä rekisteröidään jäsenvaltion siviili- tai väestörekisteriin. Kansalaiset kuitenkin useimmiten pyytävät vanhemmuussuhteen tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa sellaisen virallisen asiakirjan perusteella, joka ei vahvista vanhemmuutta oikeudellisesti sitovasti mutta jolla voidaan todistaa kyseisessä jäsenvaltiossa muilla tavoin (lain perusteella tai toimivaltaisen viranomaisen toimesta) vahvistettu vanhemmuus. Tällaisia virallisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi väestörekisteriote tai syntymä- tai vanhemmuustodistus. Ehdotukseen sisältyvillä yhtenäisillä säännöillä, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa sovellettavaa lakia, on tarkoitus helpottaa sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymistä, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta mutta joilla voidaan päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa todistaa joko kyseisessä jäsenvaltiossa aiemmin vahvistettu vanhemmuus (esimerkiksi

syntymätodistus) tai muu tosiseikka kuin vanhemmuuden vahvistaminen (esimerkiksi isyyden tunnustaminen tai suostumuksen antaminen vanhemmuuden vahvistamiseen).

Ehdotuksen suhdetta unionin oikeuden muihin säännöksiin koskevassa **2 artiklassa** selvennetään, että ehdotus ei saisi vaikuttaa lapsilla unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin eikä etenkään oikeuksiin, jotka lapsella on vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden, myös direktiivin 2004/38/EY²⁸, perusteella. Ehdotuksella ei ole tarkoitus asettaa lisäedellytyksiä tai -vaatimuksia vanhemmuussuhteen tunnustamiselle unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien käyttämiseksi eikä vaikuttaa tällaisten sääntöjen täytäntöönpanoon. Vapaata liikkuvuutta koskevaa unionin oikeutta sovelletaan näin ollen edelleen ilman muutoksia. Vanhemmuussuhteen tunnustamisesta unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien käyttämiseksi voidaan kieltäytyä ainoastaan vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, sallimilla perusteilla. SEUT-sopimuksen 21 artiklaan perustuvan voimassa olevan unionin oikeuden ja siihen liittyvän johdetun oikeuden perusteella, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, SEU-sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaista jäsenvaltion kansallisen identiteetin kunnioittamista ja jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita ei myöskään voida käyttää perusteena kieltäytyä tunnustamasta lasten ja heidän samaa sukupuolta olevien vanhempiensa välistä vanhemman ja lapsen suhdetta lapsella unionin oikeuden perusteella olevien oikeuksien käyttämiseksi. Lisäksi todiste vanhemmuudesta voidaan esittää millä tahansa tavalla unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien käyttämiseksi²⁹. Sen vuoksi jäsenvaltiolla ei ole oikeutta vaatia henkilöä esittämään joko tässä ehdotuksessa säädettyä vakuutusta, joka liitetään vanhemmuutta koskevaan tuomioistuimen päätökseen tai viralliseen asiakirjaan, tai tällä ehdotuksella käyttöön otettavaa eurooppalaista vanhemmuustodistusta, jos henkilö hakee vanhemmuussuhteen tunnustamista sovellettaessa niitä oikeuksia, jotka lapsella on unionin oikeuden ja erityisesti vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden perusteella. Tämä ei kuitenkaan saisi estää henkilöä halutessaan esittämästä tällaisissa tapauksissa myös asianmukaista vakuutusta tai eurooppalaista vanhemmuustodistusta.

Ehdotuksen 2 artiklassa selvennetään myös, että ehdotus ei vaikuta yleisistä asiakirjoista annetun asetuksen³⁰ soveltamiseen. Kyseisellä asetuksella yksinkertaistetaan jo nyt yleisten asiakirjojen (kuten tuomioiden, notaarin vahvistamien asiakirjojen ja hallinnollisten todistusten) liikkuvuutta niiden oikeellisuuden osalta tietyillä aloilla, kuten syntymän, vanhemmuuden ja adoption osalta.

Ehdotuksen **3 artiklassa** määritellään ehdotuksen soveltamisala. Toimivaltaa ja sovellettavaa lakia koskevia sääntöjä sovelletaan, kun vanhemmuus on vahvistettava jäsenvaltiossa rajatylittävissä tilanteissa. Vanhemmuussuhteen tunnustamista koskevia sääntöjä sovelletaan,

²⁸ Unionin oikeuteen perustuvia oikeuksia ovat muun muassa unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella, mukaan lukien apurahoihin, koulutukseen pääsyyn, suurperheille tarkoitettuihin julkisen liikenteen kustannusten alennuksiin, alennettuihin julkisen liikenteen opiskelijahintoihin ja alennettuihin museoiden pääsymaksuihin liittyvät oikeudet sekä oikeus nimen tunnustamiseen.

²⁹ Ks. vastaavasti yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 25.7.2002, C-459/99, MRAX, ECLI:EU:C:2002:461, 61 ja 62 kohta; ja tuomio 17.2.2005, C-215/03, Oulane, ECLI:EU:C:2005:95, 23–26 kohta.

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1191, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 200, 26.7.2016, s. 1).

kun tunnustettava vanhemmuussuhde on vahvistettu jossakin jäsenvaltiossa, joten ehdotus ei kata kolmannessa valtiossa laadittujen tai rekisteröityjen tuomioistuimen päätösten ja vanhemmuuden vahvistavien tai osoittavien virallisten asiakirjojen tunnustamista tai tapauksen mukaan hyväksymistä. Näissä tapauksissa tunnustaminen tai hyväksyminen riippuu edelleen kunkin jäsenvaltion kansallisesta lainsäädännöstä. Ehdotusta sovelletaan kuitenkin vanhemmuussuhteen tunnustamiseen kaikkien lasten osalta riippumatta heidän kansalaisuudestaan ja heidän vanhempiansa kansalaisuudesta, edellyttäen että vanhemmuus suhteessa lapsiin on vahvistettu jossakin jäsenvaltiossa eikä kolmannessa valtiossa.

Ehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät asiat, joilla voi olla yhteys vanhemmuuteen suhteessa lapseen mutta joita säännellään muilla unionin tai kansainvälisillä säädöksillä tai kansallisella lainsäädännöllä. Esimerkkejä näistä ovat asiat, jotka koskevat vanhempainvastuuta, elatusapua, perintöä, kansainvälistä adoptiota, lapsen vanhempien avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen olemassaoloa, pätevyyttä tai tunnustamista, ja vaikutukset, joita voi olla vanhemmuussuhteen rekisteröimisellä tai rekisteröimättä jättämisellä jäsenvaltion asianomaiseen rekisteriin. Koska vanhemmuus suhteessa lapseen kuitenkin ratkaistaan alustavana kysymyksenä, ehdotus helpottaisi vanhempainvastuuta, elatusapua ja perintöasioita koskevien voimassa olevien unionin säädösten soveltamista lapseen. Ehdotuksessa ei myöskään käsitellä kansallisen lainsäädännön mukaisia vanhemmuuteen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, esimerkiksi lapsen kansalaisuutta ja nimeä.

Ehdotuksen **4 artiklassa** määritellään ehdotuksessa käytettävät käsitteet 'vanhemmuus', 'lapsi', 'vanhemmuuden vahvistaminen', 'tuomioistuin' ja 'tuomioistuimen päätös', 'virallinen asiakirja', 'päätöksen antanut jäsenvaltio', 'hajautettu tietojärjestelmä' ja 'eurooppalainen sähköinen yhteyspiste'.

- **Lapsi** määritellään laajasti, ja käsite kattaa iästä riippumatta kaikki henkilöt, joiden osalta vanhemmuussuhde vahvistetaan, tunnustetaan tai todistetaan. Koska vanhemmuusasemalla on merkitystä koko elämän ajan, ehdotusta sovelletaan kaikenikäisiin lapsiin eli sekä alaikäisiin että täysi-ikäisiin lapsiin. Lapsen etu ja oikeus tulla kuulluksi on kuitenkin ymmärrettävä siten, että niillä tarkoitetaan lapsen oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa määriteltä lasta, eli alle 18-vuotiasta henkilöä, ellei lapseen sovellettavan lain mukaan täysi-ikäisyyttä ole saavutettu aikaisemmin.
- **Vanhemmuudella**, jota kutsutaan myös polveutumiseksi, tarkoitetaan laissa vahvistettua vanhemman ja lapsen välistä suhdetta, johon kuuluu oikeudellinen asema tietyn vanhemman tai tiettyjen vanhempien lapsena. Tässä ehdotuksessa vanhemmuus voi olla biologinen tai geneettinen tai saatu adoption tai lain perusteella. Kuten edellä todettiin, ehdotus kattaa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuuden sekä alaikäisten että täysi-ikäisten lasten suhteen, mukaan lukien kuolleet ja vielä syntymättömät lapset, riippumatta siitä, onko kyseessä yksinhuoltaja, tosiasiallinen pariskunta, aviopari tai rekisteröidyssä parisuhteessa oleva pariskunta. Se kattaa tunnustuksen saamisen vanhemmuudelle suhteessa lapseen riippumatta siitä, miten lapsi on saanut alkunsa tai syntynyt, joten se kattaa myös lapset, jotka ovat saaneet alkunsa avusteisella lisääntymismenetelmällä, ja riippumatta lapsen perhetyypistä, joten se kattaa myös lapset, joilla on kaksi samaa sukupuolta olevaa vanhempaa, yksinhuoltajien lapset ja lapset, jotka yksi tai kaksi vanhempaa on adoptoinut kansallisesti jäsenvaltiossa.

- **Vanhemmuuden vahvistaminen** tarkoittaa lapsen ja kummankin vanhemman välisen suhteen oikeudellista määrittämistä, ja siihen kuuluu vanhemmuuden vahvistaminen jo vahvistetun vanhemmuuden riitauttamisen jälkeen. Tähän käsitteeseen voi tarvittaessa sisältyä myös vanhemmuuden lakkaaminen tai päättyminen. Ehdotusta ei sovelleta vanhemmuuden vahvistamiseen kansallisissa tilanteissa, joihin ei liity rajatylittäviä tekijöitä, kuten kansallinen adoptio jäsenvaltiossa, mutta sitä sovelletaan tällaisissa kansallisissa tilanteissa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamiseen.
- **Viralliset asiakirjat** määritellään laajasti, kuten muissakin yksityisoikeutta koskevilla unionin asetuksissa. Ehdotuksen mukaisiin virallisiin asiakirjoihin kuuluvat näin ollen i) vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavat asiakirjat, kuten notaarin vahvistamat asiakirjat (esimerkiksi adoption yhteydessä tai kun lapsi ei ole vielä syntynyt) tai hallinnolliset päätökset (esimerkiksi isyyden tunnustamisen jälkeen), ja ii) asiakirjat, jotka eivät vahvista vanhemmuutta oikeudellisesti sitovasti mutta jotka osoittavat muulla tavoin vahvistetun vanhemmuuden (esimerkiksi väestö- tai siviilirekisteriote, syntymätodistus tai vanhemmuustodistus) tai todistavat muun tosiseikan (esimerkiksi notaarin vahvistama asiakirja tai hallinnollinen asiakirja, johon on kirjattu isyyden tunnustaminen tai suostumus avustaisen lisääntymismenetelmän käyttöön).

Ehdotuksen **5 artiklassa** selvennetään, että ehdotus ei vaikuta siihen, mitkä viranomaiset ovat kussakin jäsenvaltiossa toimivaltaisia käsittelemään vanhemmuusasioita (esimerkiksi tuomioistuimet, hallintoviranomaiset, notaarit, rekisterinpitäjät ja/tai muut viranomaiset).

II luku – Toimivalta

Jotta voidaan helpottaa vanhemmuutta koskevien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista tai tapauksen mukaan hyväksymistä, ehdotuksessa vahvistetaan yhdenmukaiset toimivaltasäännöt, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamista, kun asiaan liittyy rajatylittävä tekijä. Toimivaltasäännöillä vältetään myös rinnakkaiset menettelyt eri jäsenvaltioissa ja mahdollisesti keskenään ristiriitaiset päätökset. Koska useimmissa jäsenvaltioissa vanhemmuuteen liittyviä oikeuksia ei voida sovitella tai niistä ei voida luopua, ehdotuksessa ei säädetä asianosaisten itsemääräämisoikeudesta toimivallan osalta (kuten oikeuspaikan valinta tai toimivallan siirto).

Ehdotuksessa säädetään vaihtoehtoisista toimivaltaperusteista, joilla helpotetaan oikeussuojan saatavuutta jäsenvaltiossa. Sen varmistamiseksi, että lapset voivat saattaa asiansa lähellään sijaitsevan tuomioistuimen käsiteltäväksi, toimivaltaperusteet perustuvat sijaintiin lähellä lasta. Siten toimivalta voi vaihtoehtoisesti olla sillä jäsenvaltiolla, jossa lapsella on asuinpaikka, jonka kansalainen lapsi on, jossa vastaajalla on asuinpaikka (esimerkiksi henkilö, jonka osalta lapsi vetoaa vanhemmuuteen), jossa jommallakummalla vanhemmalla on asuinpaikka, jonka kansalainen jompikumpi vanhemmista on tai jossa lapsi on syntynyt. Unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön mukaisesti asuinpaikka määräytyy kunkin yksittäistapauksen kaikkien erityisten olosuhteiden perusteella.

Jos toimivaltaa ei voida määrittää jonkin yleisen vaihtoehtoisen toimivaltaperusteen perusteella, toimivalta olisi oltava sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsi on. Tätä toimivaltaperustetta voidaan soveltaa erityisesti pakolaislapsiin ja kansainvälisesti siirtymään joutuneisiin lapsiin. Jos mikään jäsenvaltion tuomioistuin ei ole ehdotuksen mukaisesti toimivaltainen, toissijainen toimivalta olisi määritettävä kussakin jäsenvaltiossa kyseisen

jäsenvaltion lakien mukaan. Oikeussuojan epäämistä koskevien tilanteiden korjaamiseksi tässä ehdotuksessa säädetään myös varatoimivallasta (*forum necessitatis*), jonka perusteella sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, jolla on riittävän läheinen yhteys asiaan, voi ratkaista läheisesti kolmanteen valtioon liittyvän vanhemmuusasian. Näin voidaan tehdä poikkeuksellisesti esimerkiksi silloin, kun oikeudellinen menettely osoittautuu mahdottomaksi kyseisessä kolmannessa valtiossa esimerkiksi sisällissodan vuoksi tai kun lapsen tai muun asianosaisen osapuolen ei voida kohtuudella odottaa panevan menettelyä vireille kyseisessä kolmannessa valtiossa.

Ehdotuksessa myös muistutetaan, että alle 18-vuotiailla lapsilla, jotka pystyvät muodostamaan näkemyksensä, on oikeus saada tilaisuus ilmaista näkemyksensä lapsia koskevissa menettelyissä, joissa käsitellään vanhemmuusasioita.

III luku – Sovellettava laki

Ehdotuksella on tarkoitus varmistaa oikeusvarmuus ja ennustettavuus ehdottamalla yhteisiä sääntöjä, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa sovellettavaa lakia. Tällaisilla yhteisillä säännöillä pyritään välttämään ristiriitaiset vanhemmuutta koskevat päätökset, jotka riippuvat siitä, minkä jäsenvaltion tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset vahvistavat vanhemmuuden. Niillä pyritään myös helpottamaan erityisesti sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymistä, jotka eivät vahvista vanhemmuutta oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimisia kyseisessä jäsenvaltiossa.

Ehdotuksessa sovellettavaksi määritelty laki on luonteeltaan yleinen, eli sitä sovelletaan riippumatta siitä, onko se jonkin jäsenvaltion vai kolmannen valtion laki. Vanhemmuuden vahvistamiseen olisi pääsääntöisesti sovellettava sen valtion lakia, jossa synnyttäneen henkilön asuinpaikka oli syntymähetkellä. Jotta voidaan kuitenkin varmistaa, että sovellettava laki voidaan määrittää kaikissa olosuhteissa, jos synnyttäneen henkilön asuinpaikkaa lapsen syntymähetkellä ei voida määrittää (esimerkiksi pakolaisäidin tai kansainvälisesti siirtymään joutuneen äidin tapauksessa), olisi sovellettava lapsen syntymävaltion lakia.

Jotta voidaan ratkaista yleisimmät vanhemmuussuhteen tunnustamisessa tällä hetkellä esiintyvät ongelmat, jäsenvaltion viranomaiset, jotka ehdotuksen mukaisesti ovat toimivaltaisia vanhemmuusasioissa, voivat poiketa edellä mainitusta säännöstä silloin, kun sääntö johtaa vanhemmuuden vahvistamiseen ainoastaan toisen vanhemman (yleensä samaa sukupuolta olevan parin kohdalla geneettisen vanhemman) osalta, ja soveltaa jompaakumpaa kahdesta toissijaisesta vaihtoehtoisesta säännöstä, eli joko jommankumman vanhemman kansalaisuusvaltion tai lapsen syntymävaltion lakia, vahvistaakseen vanhemmuuden toisen vanhemman (tyypillisesti samaa sukupuolta olevan parin kohdalla ei-geneettisen vanhemman) osalta. Tätä mahdollisuutta voivat käyttää toimivaltaiset viranomaiset, jotka käsittelevät vanhemmuuden vahvistamista ensimmäisinä, mutta myös toimivaltaiset viranomaiset tilanteessa, jossa toisen jäsenvaltion viranomaiset ovat jo vahvistaneet vanhemmuuden ainoastaan toisen vanhemman osalta. Jos jäsenvaltion tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen, joka on ehdotuksen mukaan toimivaltainen, on antanut, laatinut tai rekisteröinyt tuomioistuimen päätöksen tai virallisen asiakirjan, jolla kummankin vanhemman vanhemmuus vahvistetaan oikeudellisesti sitovasti jonkin ehdotuksessa sovellettavaksi määritetyn lain mukaisesti, kukin tällainen kummankin vanhemman vanhemmuuden vahvistava asiakirja pitäisi tunnustaa kaikissa muissa jäsenvaltioissa ehdotuksessa vahvistettujen tunnustamista koskevien sääntöjen mukaisesti. Lisäksi lapsi (tai laillinen

edustaja) voi pyytää eurooppalaista vanhemmuustodistusta ja käyttää sitä todisteena kummankin vanhemman vanhemmuudesta toisessa jäsenvaltiossa.

Tuomioistuimille ja muille vanhemmuuden vahvistamisesta rajatylittävissä tilanteissa vastaaville toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla ottamatta huomioon ulkomaisen lain tiettyjä säännöksiä, jos tällaisten säännösten soveltaminen olisi tietyssä tapauksessa selvästi ristiriidassa kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden (*ordre public*) kanssa. Tällaisten viranomaisten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa tätä poikkeusta jättääkseen soveltamatta toisen valtion lakia, jos se olisi vastoin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään syrjintä. Sen vuoksi tämän poikkeuksen perusteella ei saisi kieltäytyä toisen valtion sellaisen säännöksen soveltamisesta, jossa säädetään, että vanhempina voi olla samaa sukupuolta oleva pari, pelkästään sillä perusteella, että vanhemmat ovat samaa sukupuolta.

IV luku – Tunnustaminen

Tässä luvussa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa annettujen vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista.

Toisessa jäsenvaltiossa annettujen tuomioistuimen päätösten ja vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa vahvistavien virallisten asiakirjojen tunnustamisen olisi jäsenvaltiossa perustuttava keskinäiseen luottamukseen toisten jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmään. Tätä luottamusta olisi edelleen vahvistettava hyväksymällä yhdenmukaiset säännöt, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa ja vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa sovellettavaa lakia. Yhdessä jäsenvaltiossa annetut tuomioistuimen päätökset ja viralliset asiakirjat, jotka vahvistavat vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti, olisi tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa ilman erityistä menettelyä, ja tähän olisi kuuluttava lapsen väestörekisteritietojen päivittäminen. Tämä ei rajoita asianosaisen mahdollisuutta panna vireille tuomioistuinmenettelyä saadakseen päätöksen, jossa todetaan, ettei vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymiselle ole perusteita, tai menettelyä, joka koskee vanhemmuussuhteen tunnustamista jättämistä.

Asianosaisen, joka haluaa vedota tuomioistuimen päätökseen tai viralliseen asiakirjaan, jotka vahvistavat vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti toisessa jäsenvaltiossa, olisi esitettävä jäljennös tuomioistuimen päätöksestä tai virallisesta asiakirjasta ja asianmukainen vakuutus. Vakuutusten tarkoituksena on parantaa niiden asiakirjojen luettavuutta, joihin vakuutukset liittyvät, ja siten niiden tunnustamista. Vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavien virallisten asiakirjojen yhteydessä vakuutuksella pyritään myös osoittamaan, että jäsenvaltio, jonka viranomainen on antanut virallisen asiakirjan, oli ehdotuksen mukaan toimivaltainen vahvistamaan vanhemmuuden.

Sen jäsenvaltion viranomaisilla, jossa vanhemmuuteen vedotaan, ei ole oikeutta vaatia esittämään tuomioistuimen päätökseen tai vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavaan viralliseen asiakirjaan liitettyä vakuutusta tai eurooppalaista vanhemmuustodistusta, jos vanhemmuuteen vedotaan sovellettaessa unionin oikeuteen perustuvia oikeuksia, kuten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen. Tämä ei kuitenkaan saisi estää henkilöä halutessaan esittämästä tällaisissa tapauksissa myös asianmukaista vakuutusta tai eurooppalaista vanhemmuustodistusta.

Ehdotuksen mukaan luettelo perusteista, joilla voidaan kieltäytyä vanhemmuussuhteen tunnustamisesta, on tyhjentävä, koska ehdotuksen tavoitteena on helpottaa vanhemmuussuhteen tunnustamista. Kun jäsenvaltioiden viranomaiset arvioivat kieltäytymistä vanhemmuussuhteen tunnustamisesta oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvistä syistä, niiden on otettava huomioon lapsen etu ja erityisesti lapsen oikeuksien suojelu, johon kuuluu lapsen ja vanhempien välisten todellisten perhesiteiden säilyttäminen. Oikeusjärjestyksen perusteisiin (*ordre public*) perustuvaa tunnustamisesta kieltäytymisen perustetta on käytettävä poikkeuksellisesti ja kunkin yksittäistapauksen olosuhteet huomioon ottaen; toisin sanoen vanhemmuutta suhteessa lapseen ei saa jättää abstraktilla tavalla tunnustamatta, kun on kyse esimerkiksi samaa sukupuolta olevista vanhemmista. Tunnustamisen olisi yksittäisessä tapauksessa oltava selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään, esimerkiksi siksi, että henkilön perusoikeuksia on loukattu lapsen hedelmöityksessä, syntymässä tai adoptoinnissa tai lapsen vanhemmuuden vahvistamisessa. Tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten ei pitäisi voida kieltäytyä tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomioistuimen päätöstä tai virallista asiakirjaa, jos se olisi vastoin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään syrjintä, myös lasten syrjintä. Jäsenvaltioiden viranomaiset eivät näin ollen voi oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvistä syistä kieltäytyä tunnustamasta tuomioistuimen päätöstä tai virallista asiakirjaa, jossa vahvistetaan adoption kautta saatu yksinhuoltajamiehen vanhemmuus suhteessa lapseen tai kahden samaa sukupuolta olevan vanhemman vanhemmuus suhteessa lapseen, pelkästään sillä perusteella, että vanhemmat ovat samaa sukupuolta.

Ehdotus ei vaikuta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettuihin rajoituksiin, jotka koskevat vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymistä oikeusjärjestyksen perusteiden nojalla silloin, kun jäsenvaltioiden on vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden mukaan tunnustettava toisen jäsenvaltion viranomaisten antama asiakirja, joka vahvistaa vanhemman ja lapsen välisen suhteen, unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien käyttämiseksi. Erityisesti vanhemman ja lapsen välisen suhteen tunnustamisesta lapsella unionin oikeuden perusteella olevien oikeuksien käyttämiseksi ei voida kieltäytyä vetoamalla oikeusjärjestyksen perusteisiin sillä perusteella, että vanhemmat ovat samaa sukupuolta.

V luku – Viralliset asiakirjat, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta

Ehdotuksessa säädetään myös sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymisestä, jotka eivät vahvista vanhemmuutta oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa. Todistusvoimaisuus voi liittyä vanhemmuuden aiempaan vahvistamiseen muilla tavoin tai muihin tosiseikkoihin. Kansallisesta lainsäädännöstä riippuen tällainen virallinen asiakirja voi olla esimerkiksi syntymätodistus, vanhemmuustodistus, syntymää koskeva rekisteriote tai notaarin vahvistama tai hallinnollinen asiakirja, jossa vahvistetaan isyyden tunnustaminen tai äidin tai lapsen suostumus vanhemmuuden vahvistamiseen.

Tällaisilla virallisilla asiakirjoilla olisi oltava toisessa jäsenvaltiossa sama todistusvoima kuin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa tai mahdollisimman vertailukelpoiset vaikutukset. Henkilö, joka haluaa käyttää tällaista virallista asiakirjaa toisessa jäsenvaltiossa, voi pyytää virallisen asiakirjan päätöksen antaneessa valtiossa latineelta tai rekisteröineeltä viranomaiselta vakuutuksen, jossa kuvataan asiakirjan todistusvoima.

Sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymisestä, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta mutta jotka ovat todistusvoimaisia, voidaan kieltäytyä ainoastaan oikeusjärjestyksen perusteiden

(*ordre public*) perusteella samoin rajoituksin, joita sovelletaan kyseiseen kieltäytymisperusteeseen tuomioistuinten päätösten ja oikeudellisesti sitovien virallisten asiakirjojen yhteydessä, ottaen huomioon myös perusoikeuskirjan noudattaminen.

VI luku – Eurooppalainen vanhemmuustodistus

Ehdotuksessa säädetään vapaaehtoisen eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen, jäljempänä 'todistus', käyttöön otosta. Tämän yhtenäisen todistuksen tarkoituksena on helpottaa erityisesti vanhemmuussuhteen tunnustamista unionissa, koska se annettaisiin käytettäväksi toisessa jäsenvaltiossa. Todistus on annettava siinä jäsenvaltiossa, jossa vanhemmuus on vahvistettu sovellettavan lain mukaisesti ja jonka tuomioistuimet ovat olleet ehdotuksen mukaisesti toimivaltaisia. Kun todistus on annettu, sitä voidaan käyttää myös sen antaneessa jäsenvaltiossa.

Todistus on vapaaehtoinen, sillä jäsenvaltion viranomaisten olisi annettava se vain, jos lapsi tai laillinen edustaja sitä pyytää. Näin ollen henkilöillä, joilla on oikeus hakea todistusta, ei olisi mitään velvollisuutta siihen, ja pyytäessään vanhemmuussuhteen tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa he voisivat vapaasti esittää muita asiakirjoja, kuten tuomioistuimen päätöksen tai virallisen asiakirjan yhdessä asianmukaisen vakuutuksen kanssa. Millään viranomaisella tai henkilöllä, jolle esitetään toisessa jäsenvaltiossa annetun todistuksen jäljennös, ei kuitenkaan olisi oikeutta pyytää esittämään todistuksen asemesta tuomioistuimen päätöstä tai virallista asiakirjaa.

Kansalliset syntymä- tai vanhemmuustodistukset ovat yleensä virallisia asiakirjoja, jotka ovat todistusvoimaisia vanhemmuuden osalta. Kansalliset todistukset annetaan eri menettelyssä, eri muodossa ja eri kielellä kussakin jäsenvaltiossa, ja niiden sisältö ja vaikutukset vaihtelevat sen mukaan, missä jäsenvaltiossa ne on annettu. Ehdotuksen mukaan ne voivat liikkua yhdessä vapaaehtoisen vakuutuksen kanssa, jossa kuvataan niiden todistusvoimaisuus, ja niiden todistusvoimaisuus on hyväksyttävä, elleivät ne ole vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa ne esitetään.

Sitä vastoin todistus annetaan aina saman ehdotuksessa säädetyn menettelyn mukaisesti käyttäen yhtenäistä vakiolomaketta (joka sisältyy ehdotuksen liitteeseen V), ja sillä on sama sisältö ja vaikutukset kaikkialla unionissa siten kuin ehdotuksessa säädetään. Todistuksen oletetaan osoittavan tarkasti ne seikat, jotka on vahvistettu ehdotuksessa sovellettavaksi määritetyssä laissa, eikä sitä tarvitse muuttaa kansalliseksi asiakirjaksi ennen kuin se voidaan kirjata jäsenvaltion asianomaiseen rekisteriin. Koska todistuslomake olisi saatavilla kaikilla unionin kielillä, käännösten tarve vähenisi merkittävästi.

Vanhemmuusasema on useimmissa tapauksissa vakaa, joten todistuksen ja sen jäljennösten voimassaoloaikaa ei rajoitettaisi, sanotun kuitenkin rajoittamatta mahdollisuutta oikaista tai muuttaa todistusta, keskeyttää sen voimassaolo tai peruuttaa se tarpeen mukaan.

VII luku – Delegoidut säädökset

Jos tuomioistuimen päätökseen tai viralliseen asiakirjaan liitettävien vakuutusten tai eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen vakiolomakkeita, jotka ovat tämän ehdotuksen liitteinä, on tarpeen muuttaa, komissiolla olisi valta antaa delegoituja säädöksiä sen jälkeen, kun jäsenvaltioiden asiantuntijoita on kuultu.

VIII luku – Digitalisaatio

Tämä luku sisältää säännöksiä, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden (tai heidän laillisten edustajiensa) ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten välistä sähköistä viestintää hajautetun tietojärjestelmän ja Euroopan oikeusportaaliin perustetun eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta. Jäsenvaltioiden tuomioistuimille tai muille toimivaltaisille viranomaisille annettaisiin mahdollisuus olla yhteydessä luonnollisiin henkilöihin eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta, jos luonnollinen henkilö on antanut nimenomaisen ennakkosuostumuksensa tämän viestintävälineen käyttöön.

IX luku – Yleiset säännökset ja loppusäännökset

Tämä luku sisältää erityisesti säännöksiä ehdotuksen suhteesta voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin, tietosuojaa koskevia säännöksiä ja siirtymäsäännöksiä, jotka koskevat ennen asetuksen soveltamispäivää annettujen tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen käyttöä.

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS

toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä vanhemmuusasioissa sekä eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönotosta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 81 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

noudattaa erityistä lainsäätämisyksitystä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unioni on asettanut tavoitteekseen luoda vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jossa taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus ja oikeussuojan saatavuus, ja ylläpitää ja kehittää sitä. Tällaisen alueen asteittain luomiseksi unioni hyväksyy toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroinen tunnustaminen jäsenvaltioiden välillä yksityisoikeudellisissa asioissa ja jäsenvaltioissa sovellettavien lainvalintaa ja toimivaltaa yksityisoikeudellisissa asioissa koskevien sääntöjen yhteensopivuus.
- (2) Tämä asetus koskee toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltiossa. Sen tavoitteena on suojella lasten perusoikeuksia ja muita oikeuksia vanhemmuussuhdetta rajatylittävissä tilanteissa koskevista asioista, mukaan lukien heidän oikeuksiaan henkilöllisyyteen¹, syrjimättömyyteen² ja yksityis- ja perhe-elämään³ ja ottaen ensisijaisesti huomioon lapsen etu⁴. Tämän asetuksen tavoitteena on myös taata oikeusvarmuus ja ennustettavuus ja vähentää oikeudenkäyntikustannuksia ja rasitteita, joita perheille, kansallisille tuomioistuimille ja muille toimivaltaisille viranomaisille aiheutuu oikeudellisista menettelyistä

¹ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 8 artikla.

² Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 2 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla.

³ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 9 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 24 artikla.

⁴ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 3 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla.

vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi toisessa jäsenvaltiossa. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tässä asetuksessa olisi edellytettävä, että jäsenvaltiot tunnustavat toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen kaikkiin tarkoituksiin.

- (3) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 21, 45, 49 ja 56 artiklassa annetaan unionin kansalaisille oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella. Siihen kuuluu unionin kansalaisten oikeus olla kohtaamatta minkäänlaisia esteitä ja oikeus yhdenvertaiseen kohteluun jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa käytettäessä oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, myös tiettyjen sosiaalisten etujen osalta, joilla tarkoitetaan mitä tahansa etua, joka todennäköisesti helpottaa liikkuvuutta⁵. Tämä oikeus koskee myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/38/EY⁶ määriteltyjä unionin kansalaisten perheenjäseniä asioissa, jotka koskevat apurahoja, koulutukseen pääsyä, suurperheille tarkoitettuja julkisen liikenteen kustannusten alennuksia, alennettuja julkisen liikenteen opiskelijahintoja ja alennettuja museoiden pääsymaksuja⁷. Vapaata liikkuvuutta koskevien perussopimusten määräysten tarjoama suoja kattaa myös oikeuden siihen, että jossakin jäsenvaltiossa laillisesti annettu nimi tunnustetaan muissa jäsenvaltioissa⁸.
- (4) Euroopan unionin tuomioistuin, jäljempänä 'unionin tuomioistuin' on todennut, että jäsenvaltion on tunnustettava vanhemman ja lapsen välinen suhde, jotta lapsi voi käyttää esteettä kummankin vanhempansa kanssa SEUT-sopimuksen 21 artiklan 1 kohdassa taattua oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella ja käyttää kaikkia lapsella unionin oikeuden perusteella olevia oikeuksia⁹. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei kuitenkaan velvoiteta jäsenvaltioita tunnustamaan vanhemman ja lapsen suhdetta lapsen ja niiden henkilöiden välillä, jotka toisen jäsenvaltion viranomaisten laatimassa syntymätodistuksessa mainitaan lapsen vanhemmiksi, muihin tarkoituksiin kuin lapsella unionin oikeuden perusteella olevien oikeuksien käyttämiseen.
- (5) Perussopimusten mukaan toimivalta antaa perheoikeutta koskevia aineellisia sääntöjä, kuten perheen määritelmää ja vanhemmuuden vahvistamista koskevia sääntöjä, on jäsenvaltioilla. Unioni voi kuitenkin SEUT-sopimuksen 81 artiklan 3 kohdan nojalla hyväksyä perheoikeutta koskevia toimenpiteitä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, ja

⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 31.5.1979, Even, C-207/78, ECLI:EU:C:1979:144; ja tuomio 8.6.1999, Meeusen, C-337/97, ECLI:EU:C:1999:284.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (EUVL L 158, 30.4.2004).

⁷ Esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 3.7.1974, Casagrande v. Landeshauptstadt München, C-9/74, ECLI:EU:C:1974:74; tuomio 27.9.1988, Matteuci, C-235/87, ECLI:EU:C:1988:460; tuomio 30.9.1975, Cristini v. S.N.C.F., C-32/75, ECLI:EU:C:1975:120; ja unionin tuomioistuimen tuomio 4.10.2012, komissio v. Itävalta, C-75/11, ECLI:EU:C:2012:605.

⁸ Esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.10.2003, Carlos García Avello v. Belgian valtio, C-148/02, ECLI:EU:C:2003:539; tuomio 14.10.2008, Grunkin-Paul, C-353/06, ECLI:EU:C:2008:559; ja unionin tuomioistuimen tuomio 8.6.2017, Freitag, C-541/15, ECLI:EU:C:2017:432.

⁹ Unionin tuomioistuimen tuomio 14.12.2021, V.A., v. Stolichna obshtina, C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008.

erityisesti sääntöjä, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa, sovellettavaa lakia ja vanhemmuussuhteen tunnustamista.

- (6) Koska unionilla on toimivalta hyväksyä perheoikeutta koskevia toimenpiteitä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, vuonna 2010 julkaistussa Eurooppa-neuvoston Tukholman ohjelmassa – Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluaan varten¹⁰ kehoitettiin komissiota tarkastelemaan väestörekisteriasiakirjojen ja niitä koskeviin rekistereihin pääsyn osalta esille tulevia ongelmia sekä esittämään havaintojensa perusteella asianmukaisia ehdotuksia ja harkitsemaan, olisiko väestörekisteriasiakirjojen vaikutusten vastavuoroinen tunnustaminen asianmukaista ainakin tietyillä aloilla. Komission toimintasuunnitelmassa Tukholman ohjelman toteuttamiseksi¹¹ suunniteltiin lainsäädäntöehdotuksen esittämistä asiakirjojen laillistamista koskevista muodollisuuksista luopumiseksi jäsenvaltioiden välillä ja lainsäädäntöehdotusta tiettyjen väestörekisteriasiakirjojen, kuten syntymä-, vanhemmuus- ja adoptioasiakirjojen, vaikutusten vastavuoroisesta tunnustamisesta.
- (7) Komissio julkaisi vuonna 2010 vihreän kirjan ”Hallintoa helpommaksi kansalaisille: parannetaan virallisten asiakirjojen vapaata liikkuvuutta ja väestörekisteritietojen vaikutusten tunnustamista”, jolla se käynnisti laajan kuulemisen yleisten asiakirjojen vapaaseen liikkuvuuteen ja väestörekisteritietojen vaikutusten tunnustamiseen liittyvistä asioista. Se tarkasteli muun muassa mahdollisuutta ottaa käyttöön eurooppalainen väestörekisteritodistus, joka helpottaisi henkilö- ja perheoikeudellisen aseman rajatylittävää tunnustamista unionissa. Kuulemisen tarkoituksena oli kerätä kannanottoja sidosryhmiltä ja yleisöltä, jotta voidaan kehittää unionin toimintapolitiikkaa näillä aloilla ja laatia asiaa koskevia lainsäädäntöehdotuksia. Unionin lainsäätäjät antoi vuonna 2016 asetuksen (EU) 2016/1191 kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen, kuten syntymä-, vanhemmuus- ja adoptioasiakirjojen, esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia¹².
- (8) Vaikka unionilla on toimivalta hyväksyä perheoikeutta koskevia toimenpiteitä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, kuten kansainvälistä toimivaltaa, sovellettavaa lakia ja vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä koskevia sääntöjä, unioni ei ole tähän mennessä antanut vanhemmuutta koskevia säännöksiä näillä aloilla. Näillä aloilla tällä hetkellä sovellettavat jäsenvaltioiden säännökset eroavat toisistaan.
- (9) Useissa unionin tason säädöksissä käsitellään tiettyjä rajatylittävissä tilanteissa olevien lasten oikeuksia, erityisesti neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009¹³, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012¹⁴ ja neuvoston asetuksessa

¹⁰ EUVL C 115, 4.5.2010, s. 1.

¹¹ KOM(2010) 171 lopullinen.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1191, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 200, 26.7.2016, s. 1).

¹³ Neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa (EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1).

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen

(EU) 2019/1111¹⁵. Näihin asetuksiin ei kuitenkaan sisälly vanhemmuuden vahvistamista tai vanhemmuussuhteen tunnustamista koskevia säännöksiä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1191¹⁶ soveltamisalaan puolestaan kuuluvat syntymää, vanhemmuutta ja adoptiota koskevat yleiset asiakirjat, mutta kyseisessä asetuksessa käsitellään tällaisten asiakirjojen aitoutta ja kieltä, ei niiden sisällön tai vaikutusten tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa.

- (10) Koska unionin tasolla ei ole säännöksiä, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavaa lakia sekä vanhemmuussuhteen tunnustamista jäsenvaltioiden välillä, perheillä voi olla vaikeuksia saada unionissa tunnustus vanhemmuudelleen suhteessa lapsiinsa kaikkiin tarkoituksiin, myös silloin, kun he muuttavat toiseen jäsenvaltioon tai palaavat alkuperäjäsenvaltioonsa.
- (11) Lapsilla on useita vanhemmuussuhteeseen perustuvia oikeuksia, kuten oikeus henkilöllisyyteen, nimeen ja kansalaisuuteen (jos sitä säännellään syntyperäperiaatteella), oikeus saada vanhemmiltaan huolta ja tavata heitä, oikeus elatukseen ja perintöön sekä oikeus siihen, että vanhemmat edustavat heitä oikeudellisesti. Toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamatta jättämisellä jossakin jäsenvaltiossa voi olla vakavia kielteisiä vaikutuksia lasten perusoikeuksiin ja oikeuksiin, jotka heillä on kansallisen lainsäädännön perusteella. Tämä voi johtaa siihen, että perheet aloittavat oikeudenkäynnin saadakseen toisessa jäsenvaltiossa tunnustuksen vanhemmuudelleen suhteessa lapsiinsa, vaikka näistä menettelyistä aiheutuu huomattavia kustannuksia sekä perheille että jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmille, ja ne ovat aikaa vieviä ja tuloksiltaan epävarmoja. Perheet saattavat viime kädessä luopua käyttämästä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen pelätessään, ettei heidän vanhemmuuttaan suhteessa lapsiinsa tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa sovellettaessa kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia oikeuksia.
- (12) Komissio ilmoitti vuonna 2020 toimenpiteistä¹⁷, joilla varmistetaan, että yhdessä jäsenvaltiossa vahvistettu vanhemmuussuhde tunnustetaan kaikissa muissa jäsenvaltioissa. Tämä aloite sisällytettiin hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevaan vuonna 2020 esitettyyn EU:n strategiaan¹⁸ ja lasten oikeuksia koskevaan vuonna 2021 esitettyyn EU:n strategiaan¹⁹ keskeisenä toimena tasa-arvon ja lasten oikeuksien tukemiseksi. Euroopan parlamentti suhtautui myönteisesti komission aloitteeseen

hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöön otosta (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107).

¹⁵ Neuvoston asetus (EU) 2019/1111, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2019, tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta (EUVL L 178, 2.7.2019, s. 1).

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1191, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 200, 26.7.2016, s. 1).

¹⁷ Komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin puhe unionin tilasta Euroopan parlamentin täysistunnossa 20. syyskuuta 2020.

¹⁸ Tasa-arvon unioni: Hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025, COM(2020) 698 final.

¹⁹ Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia, COM(2021) 142 final.

hlbtqi-henkilöiden oikeuksista EU:ssa vuonna 2021 antamassaan päätöslauselmassa²⁰ ja lapsen oikeuksien suojelusta siviili-, hallinto- ja perheoikeudellisissa menettelyissä vuonna 2022 antamassaan päätöslauselmassa²¹.

- (13) Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin eikä etenään oikeuksiin, jotka lapsella on vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden, myös direktiivin 2004/38/EY, perusteella. Jäsenvaltioiden on nykyään jo esimerkiksi tunnustettava vanhemman ja lapsen välinen suhde, jotta lapset voivat käyttää kummankin vanhemmansa kanssa esteettä oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella ja käyttää kaikkia lapsella unionin oikeuden perusteella olevia oikeuksia. Tässä asetuksessa ei säädetä lisäedellytyksistä tai -vaatimuksista tällaisten oikeuksien käyttämiselle.
- (14) SEUT-sopimuksen 21 artiklan ja siihen liittyvän johdetun oikeuden perusteella, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, SEU-sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaista jäsenvaltion kansallisen identiteetin kunnioittamista ja jäsenvaltion oikeusvaltion perusteita ei voida käyttää perusteena kieltäytyä tunnustamasta vanhemman ja lapsen suhdetta lasten ja heidän samaa sukupuolta olevien vanhempiensa välillä lapsella unionin oikeuden perusteella olevien oikeuksien käyttämiseksi. Lisäksi vanhemmuus voidaan osoittaa millä tahansa tavalla näiden oikeuksien käyttämiseksi²². Sen vuoksi jäsenvaltiolla ei ole oikeutta vaatia henkilöä esittämään joko tässä ehdotuksessa säädettyjä vakuutuksia, jotka liitetään vanhemmuutta koskevaan tuomioistuimen päätökseen tai viralliseen asiakirjaan, tai tällä ehdotuksella käyttöönotettavaa eurooppalaista vanhemmuustodistusta, jos henkilö vetoaa vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämisen yhteydessä lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin. Tämän ei kuitenkaan tulisi estää henkilöä halutessaan esittämästä tällaisissa tapauksissa myös asianmukaista vakuutusta tai eurooppalaista vanhemmuustodistusta. Sen varmistamiseksi, että unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen ilmoitetaan, että tämä asetus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin, tähän asetukseen liitettyjen vakuutusten ja eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen lomakkeiden olisi sisällettävä ilmoitus, jossa täsmennetään, että asianomainen vakuutus tai eurooppalainen vanhemmuustodistus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin eikä etenään oikeuksiin, jotka lapsella on vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden perusteella, ja että tällaisten oikeuksien käyttämiseksi vanhemman ja lapsen välinen suhde voidaan osoittaa millä tahansa tavalla.
- (15) Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2016/1191²³ syntymää, vanhemmuutta ja adoptiota koskevien yleisten asiakirjojen osalta, etenään siltä osin kuin kansalaiset esittävät oikeaksi todistettuja

²⁰ Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. syyskuuta 2021 hlbtqi-henkilöiden oikeuksista EU:ssa (2021/2679(RSP)).

²¹ Euroopan parlamentin päätöslauselma 5. huhtikuuta 2022 lapsen oikeuksien suojelusta siviili-, hallinto- ja perheoikeudellisissa menettelyissä (2021/2060(INI)).

²² Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 25.7.2002, MRAX, C-459/99, ECLI:EU:C:2002:461, 61 ja 62 kohta, ja tuomio 17.2.2005, Oulane, C-215/03, ECLI:EU:C:2005:95, 23–26 kohta.

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1191, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 200, 26.7.2016, s. 1).

jäljennöksiä ja jäsenvaltioiden viranomaiset käyttävät sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää (IMI), jos viranomaisilla on perusteltu syy epäillä heille esitetyn syntymää, vanhemmuutta tai adoptiota koskevan yleisen asiakirjan tai sen oikeaksi todistetun jäljennöksen oikeellisuutta.

- (16) Lapsen oikeuksista 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen, jäljempänä 'lapsen oikeuksia koskeva YK:n yleissopimus', 2 artiklassa edellytetään, että sopimusvaltiot kunnioittavat ja takaavat lasten oikeudet kaikille lapsille ilman minkäänlaista erottelua ja ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin varmistaakseen, että lasta suojellaan kaikenlaiselta syrjinnältä ja rangaistukselta, jotka perustuvat hänen vanhempiensa olosuhteisiin. Mainitun yleissopimuksen 3 artiklan mukaan muun muassa tuomioistuinten ja hallintoviranomaisten kaikissa toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.
- (17) Tässä asetuksessa olevia viittauksia 'lapsen etuun' olisi sovellettava lapsen oikeuksia koskevan 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn YK:n yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettuihin lapsiin eli alle 18-vuotiaisiin lapsiin, ellei lapseen sovellettavan lainsäädännön mukaan täysi-ikäisyyttä saavuteta aikaisemmin. Tässä asetuksessa olevia viittauksia 'lapsen etuun' olisi tulkittava ottaen huomioon myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 24 artikla ja lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 3 ja 12 artikla, sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä. Tässä asetuksessa olevien viittausten 'lapsen etuun' olisi katsottava tarkoittavan lapsen etua ja lasten etua lasten iästä riippumatta.
- (18) Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi 4 päivänä marraskuuta 1950 tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus', 8 artiklassa määrätään oikeudesta nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta, kun taas kyseisen yleissopimuksen kahdennentoista pöytäkirjan 1 artiklassa määrätään, että laissa tunnustetuista oikeuksista nauttiminen on taattava ilman minkäänlaista, muun muassa syntyperään perustuvaa syrjintää. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tulkinnut yleissopimuksen 8 artiklaa siten, että siinä edellytetään kaikkien sen toimivaltaan kuuluvien valtioiden tunnustavan ulkomailla vahvistetun vanhemman ja lapsen välisen oikeudellisen suhteen, kun kyseessä on sijaissynnytyksellä syntynyt lapsi ja aiottu biologinen vanhempi, ja säätämään järjestelystä, jolla vanhemman ja lapsen välinen suhde voidaan tunnustaa laillisesti ei-biologisen aiotun vanhemman osalta (esimerkiksi lapsen adoption kautta)²⁴.
- (19) Unionin tuomioistuin on vahvistanut, että unionin oikeuden olennaiset piirteet ovat luoneet jäsennellyn periaatteiden, sääntöjen ja toisistaan riippuvaisten oikeudellisten suhteiden verkoston, joka yhdistää sekä unionin ja sen jäsenvaltiot että jäsenvaltiot keskenään. Tämä oikeudellinen rakenne perustuu peruslähtökohtaan, jonka mukaan kukin jäsenvaltio jakaa kaikkien muiden jäsenvaltioiden kanssa – ja tunnustaa sen, että nuo muut jäsenvaltiot jakavat sen kanssa – lukuisia yhteisiä arvoja, joihin unioni perustuu, kuten SEU-sopimuksen 2 artiklassa todetaan. Tämä lähtökohta merkitsee sitä ja oikeuttaa sen, että jäsenvaltioiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus näiden arvojen tunnustamiseen.

²⁴ Ks. esim. *Mennesson v. France* (hakemus nro 65192/11, Euroopan neuvosto: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, 26.6.2014) ja neuvoo-antava lausunto P16-2018-001 (pyyntö nro P16-2018-001, Euroopan neuvosto: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, 10.4.2019).

- (20) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 2 artiklan mukaan tasa-arvo ja syrjimättömyys kuuluvat niihin arvoihin, joihin unioni perustuu ja jotka ovat jäsenvaltioille yhteisiä. Perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään muun muassa syntyperään perustuva syrjintä. SEU-sopimuksen 3 artiklassa ja perusoikeuskirjan 24 artiklassa määrätään lapsen oikeuksien suojelusta, ja perusoikeuskirjan 7 artiklassa määrätään jokaisen oikeudesta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen.
- (21) Tällä asetuksella olisi varmistettava kansainvälisten yleissopimusten määräysten ja unionin oikeuden säännösten mukaisesti, että lapset voivat käyttää oikeuksiaan ja säilyttävät oikeudellisen asemansa rajatylittävissä tilanteissa ilman syrjintää. Tätä varten ja ottaen huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, mukaan lukien jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta koskeva oikeuskäytäntö, ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, tämän asetuksen olisi katettava toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustaminen jäsenvaltiossa riippumatta siitä, miten lapsi on saanut alkunsa tai syntynyt, ja riippumatta lapsen perhetyypistä, kansallinen adoptio mukaan lukien. Jollei tämän asetuksen sovellettavaa lakia koskevista säännöistä muuta johdu, tämän asetuksen olisi katettava toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustaminen jäsenvaltiossa, kun lapsella on samaa sukupuolta olevat vanhemmat. Tämän asetuksen olisi katettava vanhemmuussuhteen tunnustaminen jäsenvaltiossa myös suhteessa toisessa jäsenvaltiossa sen kansallista adoptiota koskevien sääntöjen mukaisesti kansallisesti adoptioituun lapseen.
- (22) Tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen ja asianmukaista, että tässä asetuksessa kootaan sitovaan ja sellaisenaan sovellettavaan unionin säädökseen yhteiset säännöt, jotka koskevat toimivaltaa, sovellettavaa lakia, vanhemmuutta koskevien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista ja tapauksen mukaan hyväksymistä, sekä säännöt, jotka koskevat eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönottoa.
- (23) Tämä asetusta kattaa 'yksityisoikeudelliset asiat', joihin kuuluvat siviilioikeudelliset oikeudenkäynnit ja niissä tehtyt vanhemmuutta koskevat päätökset ja vanhemmuutta koskevat viralliset asiakirjat. Käsitettä 'yksityisoikeudelliset asiat' olisi tulkittava itsenäisesti unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti. Sitä olisi pidettävä itsenäisenä käsitteenä, jonka tulkinnassa olisi viitattava ensin tämän asetuksen tavoitteisiin ja järjestelmään ja toiseksi niihin yleisiin periaatteisiin, jotka pohjautuvat kansallisten oikeusjärjestelmien muodostamaan kokonaisuuteen. 'Yksityisoikeudellisten asioiden' käsitettä olisi sen vuoksi tulkittava siten, että se voi kattaa myös toimenpiteitä, jotka jäsenvaltion oikeusjärjestelmässä voivat olla julkisoikeudellisia.
- (24) Tässä asetuksessa vanhemmuus, jota kutsutaan myös polveutumiseksi, voi olla biologinen tai geneettinen tai saatu adoption tai lain perusteella. Lisäksi tässä asetuksessa vanhemmuudella olisi tarkoitettava laissa vahvistettua vanhemman ja lapsen välistä suhdetta, ja sen olisi katettava oikeudellinen asema tietyn vanhemman tai tiettyjen vanhempien lapsena. Tämän asetuksen olisi katettava jäsenvaltiossa vahvistettu vanhemmuus suhteessa sekä alaikäisiin että täysi-ikäisiin lapsiin, mukaan lukien kuolleet ja vielä syntymättömät lapset, riippumatta siitä, onko kyseessä yksinhuoltaja, tosiasiallinen pariskunta, aviopari tai parisuhteessa oleva pariskunta, jonka parisuhteella on siihen sovellettavan lain mukaan vastaavat vaikutukset, kuten rekisteröity parisuhde. Tätä asetusta olisi sovellettava riippumatta sen lapsen kansalaisuudesta, jonka suhteen vanhemmuus vahvistetaan, ja riippumatta lapsen

vanhempien kansalaisuudesta. Tässä asetuksessa olevan käsitteen 'vanhempi' olisi katsottava viittaavan tapauksen mukaan lailliseen vanhempaan, aiottuun vanhempaan, henkilöön, joka väittää olevansa vanhempi, tai henkilöön, jonka osalta lapsi vaatii vanhemmuutta.

- (25) Tätä asetusta ei tulisi soveltaa vanhemmuuden vahvistamiseen jäsenvaltiossa kansallisessa tilanteessa, johon ei liity rajatylittäviä tekijöitä. Sen vuoksi tähän asetukseen ei tulisi sisällyttää säännöksiä, jotka koskevat toimivaltaa tai sovellettavaa lakia vanhemmuuden vahvistamiseksi kansallisissa tapauksissa, kuten vanhemmuus suhteessa lapseen kansallisen adoption seurauksena jäsenvaltiossa. Jotta voidaan kuitenkin turvata lasten oikeudet ilman syrjintää rajatylittävissä tilanteissa perusoikeuskirjan mukaisesti ja noudattaa unionin tuomioistuimen vahvistamaa jäsenvaltioiden keskinäisen luottamuksen periaatetta, tämän asetuksen säännöksiä vanhemmuutta koskevien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta tai tapauksen mukaan hyväksymisestä olisi sovellettava myös jäsenvaltiossa kansallisissa tilanteissa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustamiseen, kuten jäsenvaltiossa kansallisen adoption seurauksena vahvistettuun vanhemmuuteen. Tämän asetuksen säännöksiä, jotka koskevat asiaankuuluvaa vakuutusta ja eurooppalaista vanhemmuustodistusta, olisi sen vuoksi sovellettava myös jäsenvaltiossa kansallisissa tilanteissa vahvistettuun vanhemmuuteen, kuten jäsenvaltiossa kansallisen adoption seurauksena vahvistettuun vanhemmuuteen.
- (26) Tässä asetuksessa kansallisella adoptiolla jäsenvaltiossa tarkoitetaan adoptiota, jossa lapsen ja adoptiovanhemman tai adoptiovanhempien asuinpaikka on samassa jäsenvaltiossa ja adoptio luo pysyvän vanhemman ja lapsen välisen suhteen. Jäsenvaltioiden erilaisten oikeusperinteiden huomioon ottamiseksi tämän asetuksen olisi katettava sellainen kansallinen adoptio jäsenvaltiossa, jossa adoptio johtaa lapsen ja syntymäperheen välisen oikeudellisen suhteen päättymiseen (vahva adoptio), ja sellainen kansallinen adoptio jäsenvaltiossa, jossa adoptio ei johda lapsen ja syntymäperheen välisen oikeudellisen suhteen päättymiseen (heikko adoptio).
- (27) Kansainvälistä adoptiota, jossa lapsen ja adoptiovanhemman tai adoptiovanhempien asuinpaikka on eri valtioissa, säännellään lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa vuonna 1993 tehdyssä Haagin yleissopimuksessa, jonka sopimuspuolina kaikki jäsenvaltiot ovat. Tätä asetusta ei tulisi soveltaa kansainväliseen adoptioon riippumatta siitä, koskeeko se kahta jäsenvaltiota vai jäsenvaltiota ja kolmatta valtiota, ja riippumatta siitä, kuuluuko kansainvälinen adoptio Haagin yleissopimuksen soveltamisalaan.
- (28) Vaikka tämän asetuksen mukaisella vanhemmuuden vahvistamisella ja tunnustamisella on merkitystä muilla yksityisoikeuden alueilla, tämän asetuksen soveltamisala olisi rajattava toimivaltaan, sovellettavaan lakiin, päätösten tunnustamiseen ja vanhemmuutta koskevien virallisten asiakirjojen hyväksymiseen. Selvyyden vuoksi muut yksityisoikeuden alueet, joilla voidaan katsoa olevan yhteys vanhemmuuteen, olisi nimenomaisesti jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.
- (29) Tässä asetuksessa vahvistettuja toimivaltaa, sovellettavaa lakia, päätösten tunnustamista ja virallisten asiakirjojen hyväksymistä koskevia sääntöjä ei etenkään pitäisi soveltaa elatusoikeuksiin, joista säädetään neuvoston asetuksessa (EY) N:o

4/2009²⁵, perintöoikeuksiin, joista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012²⁶, tai vanhempainvastuuta koskeviin asioihin, joista säädetään neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1111²⁷. Koska kysymys lapsen vanhemmuudesta on kuitenkin ratkaistava alustavana kysymyksenä ennen kuin voidaan ratkaista vanhempainvastuuta, elatusapua tai perintöä koskevat asiat lapsen osalta, tällä asetuksella olisi helpotettava edellä mainittujen perheoikeutta ja perintöasioita koskevien unionin säädösten soveltamista.

- (30) Tätä asetusta ei tulisi soveltaa sellaisiin alustaviin kysymyksiin kuten avioliiton tai sellaisen suhteen olemassaoloon, pätevyys tai tunnustamiseen, jolla siihen sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan vastaavia vaikutuksia, vaan näihin olisi edelleen sovellettava jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä, mukaan lukien niiden kansainvälistä yksityisoikeutta koskevia sääntöjä, ja tarvittaessa vapaata liikkuvuutta koskevaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä.
- (31) Vanhemmuuden kirjaamista rekisteriin koskevat vaatimukset olisi jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Näin ollen sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa rekisteriä pidetään, olisi määritettävä, millaisin oikeudellisin edellytyksin ja miten kirjaaminen on suoritettava ja mitkä viranomaiset ovat vastuussa sen tarkistamisesta, että kaikki edellytykset täyttyvät ja että perusteeiksi esitetyt tai laaditut asiakirjat ovat riittäviä tai sisältävät tarvittavat tiedot. Asiakirjojen päällekkäisyyden välttämiseksi kansallisten rekisteröintiviranomaisten olisi hyväksyttävä tällaiset toisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten laatimat asiakirjat, joiden liikkuvuudesta säädetään tässä asetuksessa. Erityisesti tämän asetuksen mukaisesti annetun eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen olisi oltava pätevä asiakirja vanhemmuuden kirjaamiseksi jäsenvaltion rekisteriin. Koska eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen antamismenettelyn ja todistuksen sisällön ja vaikutusten olisi oltava yhdenmukaisia kaikissa jäsenvaltioissa tämän asetuksen mukaisesti ja koska eurooppalainen vanhemmuustodistus olisi myönnettävä tässä asetuksessa säädettyjen toimivaltaa ja sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen mukaisesti, rekisteröintiin osallistuvien viranomaisten ei tulisi vaatia, että eurooppalainen vanhemmuustodistus on ensin muunnettava kansalliseksi vanhemmuutta koskevaksi asiakirjaksi. Tämän ei tulisi estää rekisteröintiin osallistuvia viranomaisia vahvistamasta edellytyksiä, jotka ovat tarpeen eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen oikeellisuuden toteuttamiseksi, tai pyytämästä rekisteröintiä hakevalta henkilöltä sellaisia lisätietoja, joita edellytetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa rekisteriä pidetään, edellyttäen että tiedot eivät jo sisälly eurooppalaiseen vanhemmuustodistukseen. Toimivaltainen viranomainen voi ilmoittaa rekisteröintiä hakevalle henkilölle, miten puuttuvat tiedot voidaan toimittaa. Tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä myös vanhemmuuden rekisteriin kirjaamisen vaikutukset (esimerkiksi vahvistetaanko vanhemmuus

²⁵ Neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista (EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1).

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107).

²⁷ Neuvoston asetus (EU) 2019/1111, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2019, tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta (EUVL L 178, 2.7.2019, s. 1).

kansallisen lainsäädännön mukaan rekisteröinnillä vai onko rekisteröinti ainoastaan todiste jo vahvistetusta vanhemmuudesta), ja nämä vaikutukset olisi määritettävä sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa rekisteriä pidetään.

- (32) Tämän asetuksen ei tulisi kattaa kolmannessa valtiossa annettujen vanhemmuutta koskevien tuomioistuimen päätösten tunnustamista eikä kolmannessa valtiossa laadittujen tai rekisteröityjen vanhemmuutta koskevien virallisten asiakirjojen tunnustamista tai tapauksen mukaan hyväksymistä. Tällaisten asiakirjojen tunnustamiseen tai hyväksymiseen olisi edelleen sovellettava kunkin jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä.
- (33) Vanhemmuuden vahvistamisella olisi tarkoitettava lapsen ja kummankin vanhemman välisen oikeudellisen suhteen oikeudellista määrittämistä, ja sen olisi katsottava sisältävän vanhemmuuden vahvistamisen aiemmin vahvistetun vanhemmuuden riitauttamisen jälkeen. Tätä asetusta olisi tarvittaessa sovellettava myös vanhemmuuden lakkaamiseen tai päättymiseen.
- (34) Kansallisten lainsäädäntöjen eroista huolimatta vanhemmuus vahvistetaan yleensä lain perusteella tai toimivaltaisen viranomaisen toimesta. Esimerkkejä vanhemmuuden vahvistamisesta lain perusteella ovat synnyttäneen henkilön vanhemmuus suhteessa lapseen tämän syntymän perusteella ja synnyttäneen henkilön puolison tai rekisteröidyn kumppanin vanhemmuus suhteessa lapseen oikeusolettaman perusteella. Esimerkkejä vanhemmuuden vahvistamisesta toimivaltaisen viranomaisen toimesta ovat vanhemmuuden vahvistaminen tuomioistuimen päätöksellä (esimerkiksi adoptiossa tai menettelyssä, jossa vanhemmuus on riitautettu, tai menettelyssä, jossa vanhemmuuteen vedotaan esimerkiksi todistamalla tietty asema), notaarin vahvistamalla asiakirjalla (esimerkiksi adoptiossa tai kun lapsi ei ole vielä syntynyt), hallinnollisella päätöksellä (esimerkiksi isyyden tunnustamisen jälkeen) tai rekisteröinnillä. Vanhemmuus rekisteröidään yleensä siviili-, henkilö- tai väestörekisteriin. Vanhemmuus voidaan todistaa vanhemmuuden vahvistavalla asiakirjalla (kuten tuomioistuimen päätös, notaarin vahvistama asiakirja tai vanhemmuuden vahvistava hallinnollinen päätös). Useimmiten vanhemmuus kuitenkin todistetaan sillä, että vanhemmuus on kirjattu rekisteriin, otteella asianomaisesta rekisteristä tai todistuksella, joka sisältää asianomaiseen rekisteriin kirjatut tiedot (kuten syntymätodistus tai vanhemmuustodistus).
- (35) Unionin oikeusalueen sujuva ja asianmukainen toiminta jäsenvaltioiden erilaisia oikeusjärjestelmiä ja -perinteitä kunnioittaen on äärimmäisen tärkeää unionille. Sen vuoksi olisi edelleen parannettava keskinäistä luottamusta oikeusjärjestelmien välillä.
- (36) Tässä asetuksessa olisi vahvistettava yhdenmukaiset toimivaltasäännöt vanhemmuuden vahvistamiseen, kun asiaan liittyy rajatylittävä tekijä, jotta voidaan helpottaa vanhemmuusasioita koskevien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista. Tässä asetuksessa olisi myös selvennettävä alle 18-vuotiaiden lasten oikeutta ilmaista näkemyksensä heitä koskevissa menettelyissä.
- (37) Tämä asetus ei saisi vaikuttaa siihen, mitkä viranomaiset ovat kussakin jäsenvaltiossa toimivaltaisia käsittelemään vanhemmuusasioita (esimerkiksi tuomioistuimet, hallintoviranomaiset, notaarit, rekisterinpitäjät tai muut viranomaiset).
- (38) Tässä asetuksessa olisi otettava huomioon eri järjestelmät, joissa vanhemmuusasioita käsitellään jäsenvaltioissa. 'Virallisten asiakirjojen' osalta jäsenvaltiot valtuuttavat usein viranomaiset, kuten notaarit, hallintoviranomaiset tai rekisterinpitäjät, laatimaan virallisia asiakirjoja, joilla vanhemmuus vahvistetaan oikeudellisesti sitovasti siinä

jäsenvaltiossa, jossa ne on laadittu tai rekisteröity, jäljempänä 'oikeudellisesti sitovat viralliset asiakirjat', tai laatimaan virallisia asiakirjoja, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta siinä jäsenvaltiossa, jossa ne on laadittu tai rekisteröity, mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa, jäljempänä 'viralliset asiakirjat, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta'. Tässä asetuksessa käytettyä käsitettä 'valtuuttaminen' on tulkittava riippumattomasti unionin välineissä rinnakkaisesti käytetyn 'virallisen asiakirjan' määritelmän mukaisesti ja ottaen huomioon tämän asetuksen tavoitteet.

- (39) Lapsen edun turvaamiseksi toimivalta olisi määritettävä läheisyyden perusteella. Näin ollen toimivallan olisi mahdollisuuksien mukaan oltava sillä jäsenvaltiolla, jossa lapsen asuinpaikka on. Jotta helpotettaisiin lapsen oikeussuojan saatavuutta jäsenvaltiossa, vaihtoehtoinen toimivalta olisi kuitenkin myönnettävä myös sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen lapsi on, sille jäsenvaltiolle, jossa vastaajan asuinpaikka on (esimerkiksi henkilö, jonka osalta lapsi vaatii vanhemmuutta), jäsenvaltiolle, jossa jommankumman vanhemman asuinpaikka on, jäsenvaltiolle, jonka kansalainen jompikumpi vanhemmista on, tai sille jäsenvaltiolle, jossa lapsi on syntynyt.
- (40) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan lapsen asuinpaikka on määritettävä kaikkien kullekin yksittäistapaukselle ominaisten olosuhteiden perusteella. Sen lisäksi, että lapsi on fyysisesti jäsenvaltion alueella, on valittava muita tekijöitä, jotka voivat osoittaa, että tämä läsnäolo ei ole millään tavalla väliaikaista tai ajoittaista ja että se ilmentää lapsen jonkinasteista integroitumista sosiaaliseen ympäristöön ja perheympäristöön, joka on käytännössä lapsen elämän keskuspaikka. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa lapsen asianomaisen jäsenvaltion alueella oleskelun kesto, säännöllisyys, olosuhteet ja syyt sekä lapsen kansalaisuus, mutta merkitykselliset tekijät vaihtelevat kyseessä olevan lapsen iän mukaan. Niihin kuuluvat myös lapsen koulunkäyntipaikka ja -olosuhteet sekä lapsen perhe- ja sosiaaliset suhteet jäsenvaltiossa. Myös vanhempien aikomus asettua lapsen kanssa tiettyyn jäsenvaltioon voidaan ottaa huomioon silloin, kun tämä aikomus käy ilmi konkreettisista seikoista, kuten asunnon ostamisesta tai vuokraamisesta kyseisessä jäsenvaltiossa. Sitä vastoin synnyttäneen henkilön kansalaisuus tai hänen aikaisempi asuinpaikkansa jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimessa asia on pantu vireille, ei ole merkityksellinen, kun taas se, että lapsi on syntynyt kyseisessä jäsenvaltiossa ja hänellä on kyseisen jäsenvaltion kansalaisuus, ei ole riittävä peruste.
- (41) Kun tässä asetuksessa viitataan kansalaisuuteen tuomioistuimen toimivallan tai sovellettavan lain liittymäperusteena, kysymys siitä, miten käsitellään lasta tai vanhempaa, jolla on useita kansalaisuuksia, on alustava kysymys, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, vaan siihen olisi sovellettava kansallista lainsäädäntöä ja tarvittaessa kansainvälisiä yleissopimuksia kunnioittaen täysin unionin yleisiä periaatteita. Tätä asetusta sovellettaessa lapsi tai vanhempi, jolla on useita kansalaisuuksia, voi valita minkä tahansa sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimen tai lain, jonka kansalainen hän on asian vireillepanon tai vanhemmuuden vahvistamisen ajankohtana.
- (42) Jos toimivaltaa ei voida määrittää yleisten vaihtoehtoisten toimivaltaperusteiden perusteella, toimivallan olisi oltava sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsi on. Tämän olinpaikkaa koskevan säännön olisi erityisesti mahdollistettava se, että jäsenvaltion tuomioistuimet voivat käyttää toimivaltaa sellaisten lasten osalta, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia, mukaan lukien kansainvälistä suojelua hakevat tai sitä saavat lapset, kuten pakolaislapset ja lapset, jotka ovat joutuneet siirtymään kansainvälisesti asuinvaltiossaan ilmenevien levottomuuksien vuoksi.

- (43) Jos millään jäsenvaltion tuomioistuimella ei ole tämän asetuksen nojalla toimivaltaa, toimivalta olisi määritettävä kussakin jäsenvaltiossa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ottaen huomioon kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevat kansainväliset sopimukset.
- (44) Erityisesti niiden tilanteiden varalta, joissa oikeussuoja on evätty, tässä asetuksessa olisi säädettävä varatoimivallan (*forum necessitatis*) käyttämisestä niin, että jäsenvaltion tuomioistuimelle annetaan poikkeustapauksissa mahdollisuus ratkaista vanhemmuusasia, joka liittyy läheisesti kolmanteen valtioon. Tällainen poikkeustapaus voi syntyä, kun menettely osoittautuu mahdottomaksi asianomaisessa kolmannessa valtiossa esimerkiksi sisällissodan vuoksi, tai kun ei kohtuudella voida odottaa lapsen tai muun asianosaisen aloittavan tai käyvän läpi menettelyä kyseisessä valtiossa. Varatoimivaltaa olisi kuitenkin käytettävä ainoastaan, jos asialla on riittävä liittymä siihen jäsenvaltioon, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille.
- (45) Jos jossakin sellaisessa jäsenvaltion tuomioistuimessa, joka ei ole tämän asetuksen nojalla toimivaltainen, on vireillä menettely, jonka tulos riippuu tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan liitännäiskysymyksen ratkaisemisesta, tämän asetuksen ei prosessiekonomisista ja prosessuaaliseen tehokkuuteen liittyvistä syistä tulisi estää kyseisen jäsenvaltion tuomioistuinta ratkaisemasta tuota kysymystä. Näin ollen jos menettely koskee esimerkiksi perintöasiaa, jossa perittävän ja lapsen välinen vanhemmuussuhde on selvitettävä kyseistä menettelyä varten, perintöasian käsittelyssä toimivaltaisen jäsenvaltion olisi voitava ratkaista tämä kysymys vireillä olevassa menettelyssä riippumatta siitä, onko sillä tämän asetuksen nojalla toimivalta vanhemmuusasioissa. Tällainen määrittely olisi suoritettava tässä asetuksessa määritetyn sovellettavan lain mukaisesti, ja sillä olisi oltava oikeusvaikutuksia ainoastaan siinä menettelyssä, jota varten se suoritettiin.
- (46) Oikeudenkäytön yhdenmukaisuuden vuoksi olisi vältettävä sitä, että eri jäsenvaltioissa annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioistuinten päätöksiä. Sitä varten tässä asetuksessa olisi säädettävä yleisistä menettelysäännöistä, jotka vastaavat yksityisoikeudellisen yhteistyön alalla annettujen muiden unionin säädösten menettelysääntöjä.
- (47) Eräs tällainen menettelysääntö on vireilläolossääntö (*lis pendens*), jota olisi sovellettava, jos sama vanhemmuutta koskeva asia pannaan vireille eri jäsenvaltioissa olevissa eri tuomioistuimissa. Säännön perusteella olisi määritettävä, minkä tuomioistuinten olisi käsiteltävä kyseinen vanhemmuutta koskeva asia.
- (48) Tässä asetuksessa olisi määritettävä, minä ajankohtana asian katsotaan tulleen vireille tuomioistuimessa tätä asetusta sovellettaessa. Koska jäsenvaltioissa on kahdenlaisia järjestelmiä, joissa edellytetään joko että haastehakemus annetaan ensin tiedoksi vastaajalle tai että se jätetään ensin tuomioistuimeen, pitäisi riittää, että kansallisen lainsäädännön mukainen ensimmäinen vaihe on toteutettu, edellyttäen että hakija ei ole sen jälkeen jättänyt ryhtymättä häneltä kansallisessa lainsäädännössä edellytettyihin toimiin toisen vaiheen toteuttamiseksi.
- (49) Tämän asetuksen mukaisissa vanhemmuuden vahvistamista koskevista menettelyissä olisi oltava perusperiaatteena antaa menettelyjen kohteena oleville alle 18-vuotiaille lapsille, jotka pystyvät muodostamaan oman näkemyksensä, unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti aito ja tosiasiallinen mahdollisuus ilmaista näkemyksensä, ja nämä näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon lapsen etua arvioitaessa. Tässä asetuksessa olisi kuitenkin jätettävä jäsenvaltioiden asiaksi päättää kansallisen lainsäädännön ja menettelyn mukaisesti, kenen toimesta ja miten

lasta kuullaan. Vaikka lapsella on oikeus tulla kuulluksi, lapsen kuulemisen ei tulisi olla absoluuttinen velvollisuus, vaan sitä olisi arvioitava lapsen edun mukaisesti.

- (50) Tällä asetuksella olisi taattava oikeusvarmuus ja ennakoitavuus säätämällä yhteiset säännöt, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa sovellettavaa lakia. Tällaisilla yhteisillä säännöillä pyritään välttämään ristiriitaiset päätökset, jotka riippuvat siitä, minkä jäsenvaltion tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset vahvistavat vanhemmuuden, ja helpottamaan erityisesti sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymistä, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa.
- (51) Vanhemmuuden vahvistamiseen rajatylittävissä tilanteissa olisi pääsääntöisesti sovellettava sen valtion lakia, jossa synnyttäneen henkilön asuinpaikka oli lapsen syntymähetkellä. Tällä liittymäperusteella olisi varmistettava, että sovellettava laki voidaan määrittää valtaosassa tapauksia, myös niiden vastasyntyneiden osalta, joiden vakinaista asuinpaikkaa voi olla vaikea määrittää. Syntymäaikaa olisi tulkittava suppeasti, ja sillä olisi tarkoitettava yleisintä tilannetta, jossa vanhemmuus vahvistetaan syntymähetkellä lain perusteella ja kirjataan asianomaiseen rekisteriin muutaman päivän kuluessa syntymästä. Kyseistä lakia olisi sovellettava sekä tilanteisiin, joissa synnyttäneen henkilön asuinpaikka on lapsen syntymävaltiossa (mikä on tyypillinen tilanne), että tilanteisiin, joissa synnyttäneen henkilön asuinpaikka on muussa kuin lapsen syntymävaltiossa (esimerkiksi silloin, kun synnytys tapahtuu matkan aikana). Vastaavasti olisi sovellettava sen valtion lakia, jossa synnyttäneen henkilön asuinpaikka oli lapsen syntymähetkellä, jos lapsen vanhemmuus on vahvistettava ennen lapsen syntymää. Jotta sovellettava laki voidaan määrittää kaikissa olosuhteissa, olisi sovellettava lapsen syntymävaltion lakia niissä harvoissa tapauksissa, joissa synnyttäneen henkilön asuinpaikkaa ei voida syntymähetkellä määrittää (esimerkiksi pakolaisäidin tai kansainvälisesti siirtymään joutuneen äidin tapauksessa).
- (52) Jos sovellettava laki johtaa pääsääntöisesti vanhemmuuden vahvistamiseen ainoastaan toisen vanhemman osalta (esimerkiksi vain samaa sukupuolta olevan parin kohdalla geneettinen vanhempi), toisen vanhemman vanhemmuuden vahvistamiseen voidaan poikkeuksellisesti soveltaa jompaakumpaa kahdesta toissijaisesta laista, eli sen valtion lakia, jonka kansalainen jompikumpi vanhempi on, tai lapsen syntymävaltion lakia (esimerkiksi samaa sukupuolta olevan parin kohdalla ei-geneettisen vanhemman osalta). Koska näissä tapauksissa molempien vanhempien vanhemmuus vahvistettaisiin jonkin tässä asetuksessa sovellettavaksi määritetyn lain mukaisesti, vanhemmuus olisi tunnustettava kummankin vanhemman osalta kaikissa muissa jäsenvaltioissa tämän asetuksen sääntöjen mukaisesti, vaikka eri jäsenvaltioiden viranomaiset olisivat vahvistaneet vanhemmuuden, jos sellaisen jäsenvaltion viranomaiset ovat vahvistaneet kummankin vanhemman vanhemmuuden, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tämän asetuksen nojalla.
- (53) Mitä tahansa tässä asetuksessa sovellettavaksi määritettyä lakia olisi sovellettava, vaikka se ei olisi minkään jäsenvaltion laki.
- (54) Oikeusvarmuuden ja vanhemmuuden jatkuvuuden varmistamiseksi silloin, kun vanhemmuus on vahvistettu jäsenvaltiossa jonkin tässä asetuksessa sovellettavaksi määritetyn lain mukaisesti, synnyttäneen henkilön asuinpaikan tai jommankumman vanhemman kansalaisuuden muuttumisesta johtuvan sovellettavan lain muutoksen ei tulisi vaikuttaa jo vahvistettuun vanhemmuuteen.

- (55) Asianosainen voi toteuttaa yksipuolisen oikeustoimen, jolla on tarkoitus tuottaa oikeusvaikutuksia vahvistettuun tai vahvistettavaan vanhemmuuteen, esimerkiksi tunnustaa isyyden tai antaa puolison suostumuksen avustaisen lisääntymismenetelmän käyttöön. Tällaisen toimen olisi oltava muodollisesti pätevä, jos se täyttää tässä asetuksessa sovellettavaksi määritetyn lain tai sen valtion lain muotovaatimukset, jossa toimen tekevän henkilön asuinpaikka on, tai sen valtion lain mukaiset muotovaatimukset, jossa toimi toteutettiin.
- (56) Jäsenvaltioiden tuomioistuimille ja muille vanhemmuuden vahvistaville toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla ottamatta huomioon ulkomaisen lain tiettyjä säännöksiä, jos tällaisten säännösten soveltaminen olisi tiettyssä tapauksessa selvästi ristiriidassa kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden (*ordre public*) kanssa. Tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten ei kuitenkaan tulisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa poikkeusta jättääkseen soveltamatta toisen valtion lakia, jos tämä olisi vastoin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään syrjintä.
- (57) Koska joissakin valtioissa on käytössä rinnakkain kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan tällä asetuksella säänneltäviin kysymyksiin, olisi säädettävä, missä määrin tätä asetusta sovelletaan näiden valtioiden eri alueellisissa yksiköissä.
- (58) Tässä asetuksessa olisi säädettävä toisessa jäsenvaltiossa annettujen vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta.
- (59) Kansallisesta lainsäädännöstä riippuen virallinen asiakirja, joka vahvistaa vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa, voi olla esimerkiksi notaarin vahvistama adoptioasiakirja tai hallinnollinen päätös vanhemmuuden vahvistamisesta isyyden tunnustamisen jälkeen. Tässä asetuksessa olisi säädettävä myös sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksymisestä, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa. Kansallisesta lainsäädännöstä riippuen tällainen virallinen asiakirja voi olla esimerkiksi syntymätodistus tai vanhemmuustodistus, joka osoittaa päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuuden (riippumatta siitä, onko vanhemmuus vahvistettu lain perusteella vai toimivaltaisen viranomaisen toimesta, kuten tuomioistuimen päätöksellä, notaarin vahvistamalla asiakirjalla, hallinnollisella päätöksellä tai rekisteröinnillä).
- (60) Keskinäinen luottamus oikeudenkäyttöön unionissa oikeuttaa periaatteen, jonka mukaan vanhemmuuden yhdessä jäsenvaltiossa vahvistavat tuomioistuimen päätökset olisi tunnustettava kaikissa jäsenvaltioissa ilman tunnustamisen menettelyä. Erityisesti kun esitetään toisessa jäsenvaltiossa tehty vanhemmuuden vahvistava tuomioistuimen päätös, johon ei voida enää hakea muutosta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa, pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten olisi tunnustettava tuomioistuimen päätös lain perusteella vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista ja päivitettävä vanhemmuutta koskevat tiedot asiaankuuluvaan rekisteriin sen mukaisesti.
- (61) Kansallisen lainsäädännön perusteella olisi määritettävä, voiko asianosainen vedota kieltäytymisperusteisiin vai voidaanko se tehdä ainoastaan viran puolesta. Tämän ei tulisi estää asianosaisia, jotka haluavat riitauttaa toisessa jäsenvaltiossa annetun vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen tunnustamisen, hakemasta

tuomioistuimelta päätöstä, jossa todetaan, että kyseisen tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita. Se, keitä voidaan pitää asianosaisina, joilla on oikeus tehdä tällainen hakemus, olisi määritettävä sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jossa tällainen hakemus tehdään.

- (62) Toisessa jäsenvaltiossa vanhemmuusasioista annettujen tuomioistuimen päätösten tunnustamisen jäsenvaltiossa olisi perustuttava keskinäisen luottamuksen periaatteeseen. Sen vuoksi tunnustamisesta kieltäytymisen perusteet olisi rajattava mahdollisimman vähäiseen määrään, kun otetaan huomioon, että tämän asetuksen tavoitteena on helpottaa vanhemmuussuhteen tunnustamista ja suojella tehokkaasti lasten oikeuksia ja lapsen etua rajatylittävissä tilanteissa.
- (63) Tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta olisi kieltäydyttävä ainoastaan, jos yksi tai useampi tässä asetuksessa säädettyistä tunnustamisesta kieltäytymisen perusteista täyttyy. Tässä asetuksessa oleva luettelo tunnustamisesta kieltäytymisen perusteista on tyhjentävä. Ei tulisi olla mahdollista vedota tunnustamisesta kieltäytymisen perusteena sellaisiin perusteisiin, joita ei ole lueteltu tässä asetuksessa, kuten vireilläolossäännön (*lis pendens*) rikkomiseen. Myöhemmän tuomioistuimen päätöksen olisi aina syrjäytettävä aikaisempi tuomioistuimen päätös siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa keskenään.
- (64) Kun kyseessä on alle 18-vuotiaalle lapselle annettava mahdollisuus ilmaista näkemyksensä, päätöksen antavan tuomioistuimen olisi päätettävä asianmukaisesta menetelmästä lapsen kuulemiseksi. Sen vuoksi ei tulisi olla mahdollista kieltäytyä tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta pelkästään sillä perusteella, että päätöksen antanut tuomioistuin on käyttänyt lapsen kuulemiseen eri menetelmää kuin tunnustamisjäsenvaltio käyttäisi.
- (65) Päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa oikeudellisesti sitovia virallisia asiakirjoja olisi tunnustamista koskevia tämän asetuksen sääntöjä sovellettaessa pidettävä 'tuomioistuimen päätöksiä' vastaavina.
- (66) Vaikka tässä asetuksessa säädettyä velvollisuutta antaa alle 18-vuotiaille lapsille mahdollisuus ilmaista näkemyksensä ei tulisi soveltaa oikeudellisesti sitoviin virallisiin asiakirjoihin, lasten oikeus ilmaista näkemyksensä olisi kuitenkin otettava huomioon perusoikeuskirjan 24 artiklan ja lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 12 artiklan mukaisesti sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä ja menettelyissä. Sen, että lapsille ei ole annettu tilaisuutta ilmaista näkemystään, ei tulisi automaattisesti olla peruste kieltäytyä tunnustamasta oikeudellisesti sitovia virallisia asiakirjoja.
- (67) Toisessa jäsenvaltiossa annetun vanhemmuuden vahvistavan tuomioistuimen päätöksen tai toisessa jäsenvaltiossa laaditun tai rekisteröidyn, vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan tunnustamista jäsenvaltiossa tämän asetuksen mukaisesti ei tulisi tulkita siten, että tunnustetaan lapsen vanhempien, joiden vanhemmuus on vahvistettu tai vahvistettava, mahdollinen avioliitto tai rekisteröity parisuhde.
- (68) Jotta voidaan ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset järjestelmät, joissa vanhemmuusasioita käsitellään, tällä asetuksella olisi taattava sellaisten virallisten asiakirjojen hyväksyminen kaikissa jäsenvaltioissa, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa. Tällaiset viralliset asiakirjat voivat olla todistusvoimaisia jo vahvistetun vanhemmuuden tai muiden tosiseikkojen osalta.

Kansallisesta lainsäädännöstä riippuen jo vahvistetun vanhemmuuden todistavia virallisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi syntymätodistus, vanhemmuustodistus tai syntymää koskeva väestörekisteriote. Muita tosiseikkoja osoittavia virallisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi notaarin vahvistama tai hallinnollinen asiakirja, jossa vahvistetaan isyyden tunnustaminen, notaarin vahvistama tai hallinnollinen asiakirja, jossa vahvistetaan äidin tai lapsen suostumus vanhemmuuden vahvistamiseen, notaarin vahvistama tai hallinnollinen asiakirja, jossa vahvistetaan puolison suostumus avustaisen lisääntymismenetelmän käyttöön, tai notaarin vahvistama tai hallinnollinen asiakirja, jossa vahvistetaan tietty asema.

- (69) Virallisilla asiakirjoilla, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa, olisi oltava toisessa jäsenvaltiossa sama todistusvoima kuin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa tai mahdollisimman vertailukelpoiset vaikutukset. Määritettäessä tietyn virallisen asiakirjan todistusvoimaa toisessa jäsenvaltiossa tai sen kanssa mahdollisimman vertailukelpoisia vaikutuksia olisi mainittava, millainen virallisen asiakirjan todistusvoima on laadultaan ja soveltamisalaltaan päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa. Siksi päätöksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännöstä riippuu, millainen todistusvoima tällaisella virallisella asiakirjalla olisi oltava toisessa jäsenvaltiossa.
- (70) Virallisen asiakirjan, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, 'oikeellisuuden' olisi oltava itsenäinen käsite, joka kattaa sellaiset tekijät kuin asiakirjan aitous, asiakirjan muodolliset edellytykset, asiakirjan laativan viranomaisen toimivalta ja menettely, jossa asiakirja laaditaan. Sen olisi katettava myös viralliseen asiakirjaan kirjatut tosiseikat. Asianosaisen, joka haluaa riitauttaa tällaisen virallisen asiakirjan oikeellisuuden, olisi tehtävä se virallisen asiakirjan laatineen, päätöksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa kyseisen jäsenvaltion lain mukaisesti.
- (71) Käsitettä 'oikeustoimi' (esimerkiksi isyyden tunnustaminen tai suostumuksen antaminen) tai 'oikeudellinen suhde' (esimerkiksi vanhemmuus suhteessa lapseen), joka on kirjattu viralliseen asiakirjaan, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, olisi tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan viralliseen asiakirjaan kirjattua aineellista sisältöä. Asianosaisen, joka haluaa riitauttaa viralliseen asiakirjaan kirjatun oikeustoimen tai oikeudellisen suhteen, olisi tehtävä se tämän asetuksen nojalla toimivaltaisissa tuomioistuimissa. Kyseisten tuomioistuinten olisi ratkaistava riitautettu asia tässä asetuksessa vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettavaksi määritetyn lain mukaisesti.
- (72) Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa tulee esille viralliseen asiakirjaan, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, kirjattua oikeustoimea tai oikeudellista suhdetta koskeva kysymys, asiaa käsittelevän tuomioistuimen olisi oltava toimivaltainen ratkaisemaan tuo kysymys.
- (73) Jos virallinen asiakirja, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, riitautetaan, sillä ei tulisi olla todistusvoimaa muussa jäsenvaltiossa kuin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa riitautuskanteen ollessa vireillä. Jos riitautus koskee ainoastaan viralliseen asiakirjaan kirjattuun oikeustoimeen tai oikeudelliseen suhteeseen liittyvää tiettyä kysymystä, kyseessä olevalla virallisella asiakirjalla ei tulisi olla todistusvoimaa

muussa jäsenvaltiossa kuin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa riitautetun kysymyksen osalta riitautuskanteen ollessa vireillä. Riitautuksen johdosta pätemättömäksi julistetun virallisen asiakirjan olisi lakattava olemasta todistusvoimainen.

- (74) Jos viranomaiselle esitetään tätä asetusta sovellettaessa kaksi keskenään ristiriitaista virallista asiakirjaa, jotka eivät vahvista vanhemmuutta oikeudellisesti sitovasti mutta jotka ovat todistusvoimaisia päätöksen antaneissa jäsenvaltioissa, viranomaisen olisi arvioitava, kummalle viralliselle asiakirjalle olisi mahdollisesti annettava etusija kunkin tapauksen olosuhteet huomioon ottaen. Jos olosuhteiden perusteella ei ole selvää, kumpaa virallista asiakirjaa olisi, vai olisiko kumpaakaan, pidettävä ensisijaisena, kysymys olisi ratkaistava tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen tämän asetuksen nojalla, tai tuomioistuimessa, jossa asia on tullut esiin vireillä olevan menettelyn liitännäiskysymyksenä.
- (75) Jäsenvaltioiden tuomioistuimille ja muille toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus kieltäytyä tunnustamasta tai tapauksen mukaan hyväksymästä toisessa jäsenvaltiossa vahvistettua vanhemmuutta koskevaa tuomioistuimen päätöstä tai virallista asiakirjaa, jos tunnustaminen tai hyväksyminen olisi tietyssä tapauksessa selvästi ristiriidassa kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden (*ordre public*) kanssa. Tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten ei kuitenkaan tulisi voida kieltäytyä tunnustamasta tai tapauksen mukaan hyväksymästä toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomioistuimen päätöstä tai virallista asiakirjaa, jos se olisi vastoin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään syrjintä.
- (76) Jotta jäsenvaltiossa vahvistetun vanhemmuussuhteen tunnustaminen voitaisiin ratkaista nopeasti, sujuvasti ja tehokkaasti, lasten tai heidän vanhempansa tai vanhempiensa olisi voitava osoittaa lapsen asema helposti toisessa jäsenvaltiossa. Jotta he voisivat tehdä niin, tässä asetuksessa olisi säädettävä, että otetaan käyttöön yhtenäinen todistus eli eurooppalainen vanhemmuustodistus, joka annetaan käytettäväksi toisessa jäsenvaltiossa. Toissijaisuusperiaatteen noudattamiseksi eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen ei tulisi korvata sisäisiä asiakirjoja, joita jäsenvaltioissa voi olla käytössä samanlaisiin tarkoituksiin.
- (77) Eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen antavan viranomaisen olisi otettava huomioon muodollisuudet, joita vanhemmuuden rekisteröinti edellyttää siinä jäsenvaltiossa, jossa rekisteriä pidetään. Sitä varten tässä asetuksessa olisi säädettävä tällaisia muodollisuuksia koskevien tietojen vaihdosta jäsenvaltioiden kesken.
- (78) Eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käytön ei tulisi olla pakollista. Tämä tarkoittaa, että henkilöillä, joilla on oikeus hakea eurooppalaista vanhemmuustodistusta, eli lapsella tai laillisella edustajalla, ei tulisi olla velvollisuutta tehdä niin, ja heillä olisi oltava vapaus esittää muut tämän asetuksen perusteella käytettävissä olevat asiakirjat (tuomioistuimen päätös tai virallinen asiakirja) hakiessaan tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa. Millään viranomaisella tai kellään henkilöllä, jolle toisessa jäsenvaltiossa annettu eurooppalainen vanhemmuustodistus on esitetty, ei kuitenkaan tulisi olla oikeutta pyytää esittämään tuomioistuimen päätöstä tai virallista asiakirjaa eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen sijasta.
- (79) Eurooppalainen vanhemmuustodistus olisi annettava siinä jäsenvaltiossa, jossa vanhemmuus on vahvistettu ja jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tämän asetuksen nojalla. Kunkin jäsenvaltion olisi kansallisessa lainsäädännössään määritettävä, mitkä viranomaiset ovat toimivaltaisia antamaan eurooppalaisen

vanhemmuustodistuksen, olivatpa ne tuomioistuimia tai muita viranomaisia, joilla on toimivalta vanhemmuusasioissa, kuten hallintoviranomaisia, notaareja tai rekisterinpitäjiä. Jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle asiaankuuluvat tiedot viranomaisista, joilla on kansallisen lainsäädännön nojalla toimivalta antaa eurooppalainen vanhemmuustodistus, jotta nämä tiedot voidaan saattaa julkisesti saataville.

- (80) Vanhemmuuden todistavan kansallisen virallisen asiakirjan (kuten syntymätodistuksen tai vanhemmuustodistuksen) sisältö ja vaikutukset vaihtelevat päätöksen antaneen jäsenvaltion mukaan, kun taas eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen sisällön ja vaikutusten olisi oltava samat kaikissa jäsenvaltioissa. Sen olisi oltava todistusvoimainen ja oletettava osoittavan tarkasti ne seikat, jotka on vahvistettu tässä asetuksessa vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettavaksi määritetyn lain mukaisesti. Eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen todistusvoiman ei tulisi ulottua seikkoihin, joita ei säännellä tällä asetuksella, kuten lapsen vanhempien, joiden vanhemmuus on kyseessä, henkilö- ja perheoikeudelliseen asemaan. Vanhemmuuden todistava kansallinen virallinen asiakirja annetaan päätöksen antaneen jäsenvaltion kielellä, mutta tämän asetuksen liitteenä oleva eurooppalainen vanhemmuustodistuslomake on saatavilla kaikilla unionin kielillä.
- (81) Tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen olisi annettava eurooppalainen vanhemmuustodistus pyynnöstä. Eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen antavan viranomaisen olisi säilytettävä alkuperäinen todistus ja annettava hakijalle tai lailliselle edustajalle yksi tai useampi oikeaksi todistettu jäljennös eurooppalaisesta vanhemmuustodistuksesta. Koska vanhemmuusasema on useimmissa tapauksissa vakaa, eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen jäljennösten voimassaoloa ei tulisi rajoittaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta mahdollisuutta tarvittaessa oikaista tai muuttaa eurooppalaista vanhemmuustodistusta, keskeyttää sen voimassaolo tai peruuttaa se. Tässä asetuksessa olisi säädettävä todistuksen antavan viranomaisen päätösten oikaisumenettelystä, joka kattaa myös päätökset kieltäytyä antamasta eurooppalaista vanhemmuustodistusta. Oikeaksi todistettujen jäljennösten väärinkäytön välttämiseksi todistuksen antavan viranomaisen olisi ilmoitettava eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen oikaisemisesta, muuttamisesta, voimassaolon keskeyttämisestä tai peruuttamisesta henkilöille, joille on annettu oikeaksi todistettuja jäljennöksiä.
- (82) Tässä asetuksessa olisi säädettävä nykyaikaisista oikeussuojakeinoista, jotta luonnolliset henkilöt tai heidän lailliset edustajansa ja jäsenvaltioiden tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat viestiä sähköisesti Euroopan oikeusportaaliin asetuksella (EU).../... [digitalisointiasetus] perustetun eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta. Olisi varmistettava yhdenmukaisuus [digitalisointiasetuksen] kanssa. Sen vuoksi on aiheellista, että tässä asetuksessa viitataan tarvittaessa [digitalisointiasetukseen], mukaan lukien ilmausten 'hajautettu tietojärjestelmä' ja 'eurooppalainen sähköinen yhteyspiste' määritelmien osalta. Eurooppalainen sähköinen yhteyspiste on osa hajautettua tietojärjestelmää. Hajautetun tietojärjestelmän olisi koostuttava jäsenvaltioiden taustajärjestelmistä ja yhteentoimivista yhteyspisteistä, mukaan lukien eurooppalainen sähköinen yhteyspiste, joiden kautta ne olisi liitettävä yhteen. Hajautetun tietojärjestelmän yhteyspisteiden olisi perustuttava asetuksella (EU) 2022/850 perustettuun e-CODEX-

järjestelmään. Eurooppalaiset yhteentoimivuuseriaatteet muodostavat viitekehyksen toimintapolitiikan yhteentoimivalle täytäntöönpanolle.²⁸

- (83) Eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen olisi tarjottava luonnollisille henkilöille tai heidän laillisille edustajilleen mahdollisuus esittää eurooppalaista vanhemmuustodistusta koskeva pyyntö ja vastaanottaa ja lähettää todistus sähköisesti. Lisäksi heidän olisi voitava olla sen kautta sähköisesti yhteydessä jäsenvaltioiden tuomioistuimiin tai muihin toimivaltaisiin viranomaisiin menettelyissä, joissa haetaan päätöstä siitä, että vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen tai virallisen asiakirjan tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita, tai menettelyissä, joissa haetaan vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen tai virallisen asiakirjan tunnustamisesta kieltäytymistä. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi oltava eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta yhteydessä kansalaisiin vain, jos kansalainen on antanut etukäteen nimenomaisen suostumuksensa tämän viestintävälineen käyttöön.
- (84) Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa kansainvälisen väestörekisteritoimikunnan (ICCS) yleissopimusten nro 16, nro 33 ja nro 34 soveltamiseen monikielisten otteiden ja syntymätodistusten osalta jäsenvaltioiden välillä tai jäsenvaltion ja kolmannen valtion välillä.
- (85) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen täytäntöönpanoa koskevat yhdenmukaiset edellytykset tässä asetuksessa tarkoitetun hajautetun tietojärjestelmän perustamisen osalta, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa. Näitä valtuuksia olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011²⁹ mukaisesti.
- (86) Sen varmistamiseksi, että tämän asetuksen IV ja V luvussa säädettyt vakuutukset ja VI luvussa säädetty eurooppalainen vanhemmuustodistus pidetään ajan tasalla, komissiolle olisi annettava SEUT-sopimuksen 290 artiklan mukaisesti toimivalta muuttaa tämän asetuksen liitteitä I–V. On erityisen tärkeää, että komissio toteuttaa valmistelutoimiensa yhteydessä tarvittavat kuulemiset myös asiantuntijatasolla ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti³⁰. Jotta voidaan varmistaa erityisesti tasapuolinen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, neuvostolle olisi toimitettava kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja jäsenvaltioiden asiantuntijoilla olisi oltava järjestelmällisesti pääsy komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa käsitellään delegoitujen säädösten valmistelua.
- (87) Koska jäsenvaltioiden on noudatettava tekemiään kansainvälisiä sitoumuksia, tämä asetus ei saisi vaikuttaa niiden kansainvälisten yleissopimusten soveltamiseen, joissa yksi tai useampi jäsenvaltio on osapuolena, kun tämä asetus annetaan. Sääntöjen sisällön tuntemisen helpottamiseksi komission olisi julkaistava luettelo asiaa koskevista yleissopimuksista Euroopan oikeusportaalissa jäsenvaltioiden toimittamien

²⁸ COM(2022) 710 final ja COM(2022) 720 final, 18.11.2022.

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

³⁰ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välillä tehty toimielinten sopimus paremmasta lainsäädännöstä (EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1).

tietojen perusteella. Tämän asetuksen yleisten tavoitteiden mukaisuus edellyttää kuitenkin, että tällä asetuksella on jäsenvaltioiden välillä etusija yksinomaan kahden tai useamman jäsenvaltion välillä tehtyihin yleissopimuksiin nähden siltä osin kuin tällaiset yleissopimukset koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita.

- (88) Sopimukseen, jotka jäsenvaltio on tehnyt yhden tai useamman kolmannen valtion kanssa ennen liittymistään unioniin, sovelletaan SEUT-sopimuksen 351 artiklaa.
- (89) Komission olisi julkaistava jäsenvaltioiden toimittamat tiedot Euroopan oikeusportaalien kautta ja päivitettävä niitä.
- (90) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Tällä asetuksella pyritään erityisesti edistämään jokaisen oikeutta nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta koskevan 7 artiklan, syrjintäkieltoa koskevan 21 artiklan ja lapsen oikeuksien suojelua koskevan 24 artiklan soveltamista.
- (91) Tätä asetusta olisi sovellettava unionin tietosuojalainsäädäntöä noudattaen ja perusoikeuskirjassa vahvistettua yksityisyyden suojaa kunnioittaen. Kaikessa tämän asetuksen mukaisessa henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679³¹, jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus', Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725³², jäljempänä 'EU:n tietosuoja-asetus', ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/58/EY³³.
- (92) Tätä asetusta soveltaessaan jäsenvaltioiden tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset saattavat joutua käsittelemään henkilötietoja vanhemmuuden vahvistamiseksi rajatylittävissä tilanteissa ja vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi jäsenvaltioiden välillä. Tähän sisältyvät henkilötietojen käsittely vanhemmuuden vahvistamiseksi rajatylittävässä tilanteessa, tuomioistuimen päätöksiin tai virallisiin asiakirjoihin liitettyjen vakuutusten antaminen, eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen antaminen, asiakirjojen esittäminen vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi, sellaisen päätöksen hakeminen, jonka mukaan vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita, tai vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymistä koskeva hakemus. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten tämän asetuksen nojalla käsittelemät henkilötiedot sisältyvät asiakirjoihin, joita jäsenvaltioiden tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät edellä mainittuja tarkoituksia varten. Käsiteltävät henkilötiedot koskevat erityisesti lapsia ja heidän vanhempiaan ja laillisia edustajiaan. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käsittelemien henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava sovellettavaa tietosuojalainsäädäntöä, erityisesti yleistä tietosuoja-asetusta. Lisäksi komissio voi tätä

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

asetusta soveltaessaan joutua käsittelemään henkilötietoja viestiessään sähköisesti luonnollisten henkilöiden tai heidän laillisten edustajiensa ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa pyytääkseen, vastaanottaakseen tai lähettääkseen eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen tai vanhemmuussuhteen tunnustamista tai tunnustamisesta kieltäytymistä koskevissa menettelyissä eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta hajautetun tietojärjestelmän yhteydessä. Komission käsittelemien henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava EU:n tietosuoja-asetusta.

- (93) Tämän asetuksen olisi muodostettava oikeusperusta henkilötietojen käsittelylle, jota jäsenvaltioiden tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset suorittavat yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti ja komissio EU:n tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti. Tämän asetuksen mukainen erityisten henkilötietoryhmien käsittely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan vaatimukset, koska tuomioistuimet käsittelevät tietoja lainkäyttötehtäviensä yhteydessä sen f alakohdan mukaisesti tai käsittely on tarpeen sen g alakohdan mukaisesti merkittävää yleistä etua koskevasta syistä tämän asetuksen perusteella, jolla pyritään helpottamaan vanhemmuutta koskevien tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa, jotta voidaan varmistaa lasten perusoikeuksien ja muiden oikeuksien suojelu rajatylittävissä tilanteissa unionissa. Vastaavasti tämän asetuksen mukainen erityisten henkilötietoryhmien käsittely täyttää EU:n tietosuoja-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan vaatimukset, koska tietojen käsittely on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi f alakohdan mukaisesti tai käsittely on tarpeen merkittävää yleistä etua koskevasta syistä tämän asetuksen perusteella g alakohdan mukaisesti.
- (94) Henkilötietoja olisi käsiteltävä tämän asetuksen mukaan ainoastaan siinä säädettyjä tarkoituksia varten tämän vaikuttamatta yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 89 artiklan mukaiseen myöhempään käsittelyyn yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten, sillä kun vanhemmuus on vahvistettu rajatylittävässä tilanteessa tai vanhemmuussuhde on tunnustettu, jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten saattaa olla tarpeen käsitellä henkilötietoja yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten. Koska tämä asetus koskee vanhemmuuteen liittyviä rajatylittäviä näkökohtia ja vanhemmuus liittyy henkilö- ja perheoikeudelliseen asemaan, joka voi olla voimassa määräämättömän ajan, tällä asetuksella ei pitäisi rajoittaa käsiteltyjen tietojen ja henkilötietojen säilytysaikaa.
- (95) Jäsenvaltioiden tuomioistuinta tai muita toimivaltaisia viranomaisia, jotka jäsenvaltiot ovat valtuuttaneet soveltamaan tätä asetusta, olisi pidettävä yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettuina rekisterinpitäjinä, kun on kyse vanhemmuuden vahvistamisesta rajatylittävässä tilanteessa, tuomioistuimen päätöksiin tai virallisiin asiakirjoihin liitettyjen vakuutusten antamisesta, eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen antamisesta, asiakirjojen esittämisestä vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi, sellaisen päätöksen hakemisesta, että vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita, tai vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymistä koskevasta hakemuksesta. Komission olisi katsottava olevan EU:n tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä, kun on kyse eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen teknisestä hallinnoinnista, kehittämisestä, ylläpidosta, turvallisuudesta ja tukemisesta sekä luonnollisten henkilöiden tai heidän laillisten edustajiensa ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten välisestä viestinnästä. Rekisterinpitäjien olisi

varmistettava edellä mainittuja tarkoituksia varten käsiteltyjen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus.

- (96) Euroopan tietosuojavaltautettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725³⁴ 42 artiklan mukaisesti, ja hän on antanut lausunnon [...päivänä...kuuta...]³⁵.
- (97) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.] TAI
- (97 a) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan ja 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti on [... päivätyllä kirjeellä] ilmoittanut haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.]
- (98) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (99) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita toimivaltaa, sovellettavaa lakia ja tuomioistuimen päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamista koskevien kansallisten sääntöjen erojen takia, vaan ne voidaan tämän asetuksen suoran sovellettavuuden ja sitovan luonteen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

³⁵ EUVL C [numero], [X.X.XXXX], s. X.

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan yhteiset säännöt, jotka koskevat toimivaltaa vanhemmuuden vahvistamiseen jäsenvaltiossa rajatylittävissä tilanteissa ja siinä sovellettavaa lakia, ja yhteiset säännöt, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tehtyjen vanhemmuutta koskevien tuomioistuinten päätösten ja toisessa jäsenvaltiossa laadittujen tai rekisteröityjen vanhemmuutta koskevien virallisten asiakirjojen tunnustamista tai tapauksen mukaan hyväksymistä jäsenvaltiossa, sekä otetaan käyttöön eurooppalainen vanhemmuustodistus.

2 artikla

Asetuksen suhde unionin oikeuden muihin säännöksiin

1. Tämä asetus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin eikä etenään oikeuksiin, jotka lapsella on vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden, mukaan lukien direktiivi 2004/38/EY, perusteella. Tämä asetus ei etenään vaikuta rajoituksiin, jotka koskevat oikeusjärjestyksen perusteiden käyttöä perusteena vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymiselle, jos jäsenvaltioiden on vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden mukaan tunnustettava toisen jäsenvaltion viranomaisten antama vanhemman ja lapsen suhteen vahvistava asiakirja sovellettaessa unionin oikeuteen perustuvia oikeuksia.
2. Tämä asetus ei vaikuta asetukseen (EU) 2016/1191 etenään siinä määriteltujen syntymää, vanhemmuutta ja adoptiota koskevien yleisten asiakirjojen osalta.

3 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan vanhemmuuteen liittyviin yksityisoikeudellisiin asioihin rajatylittävissä tilanteissa.
2. Tätä asetusta ei sovelleta
 - a) avioliiton tai sellaisen suhteen olemassaoloon, pätevyYTEEN tai tunnustamiseen, jolla tällaiseen suhteeseen sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan vastaavia vaikutuksia, kuten rekisteröity parisuhde;
 - b) vanhempainvastuuta koskeviin asioihin;
 - c) luonnollisten henkilöiden oikeustoimikelpoisuuteen;
 - d) vajaavaltaisuudesta vapauttamiseen;
 - e) kansainväliseen adoptioon;
 - f) elatusvelvoitteisiin;
 - g) tarkoitamääräyksiin (trustit) ja perintöön;

- h) kansalaisuuteen;
 - i) oikeudellisiin vaatimuksiin, jotka koskevat vanhemmuuden kirjaamista jäsenvaltion rekisteriin, ja vaikutuksiin, jotka aiheutuvat vanhemmuuden kirjaamisesta tai kirjaamatta jättämisestä jäsenvaltion rekisteriin.
3. Tätä asetusta ei sovelleta kolmannessa valtiossa annettujen vanhemmuuden vahvistavien tuomioistuimen päätösten tunnustamiseen eikä kolmannessa valtiossa laadittujen tai rekisteröityjen vanhemmuuden vahvistavien tai todistavien virallisten asiakirjojen tunnustamiseen tai tapauksen mukaan hyväksymiseen.

4 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1. 'vanhemmuudella' ja 'vanhemmuussuhteella' laissa vahvistettua vanhemman ja lapsen välistä suhdetta. Siihen sisältyy oikeudellinen asema tietyn vanhemman tai tiettyjen vanhempien lapsena;
2. 'lapsella' minkä tahansa ikäistä henkilöä, jonka suhteen vanhemmuus vahvistetaan, tunnustetaan tai todistetaan;
3. 'vanhemmuuden vahvistamisella' lapsen ja kummankin vanhemman välisen suhteen oikeudellista määrittämistä, mukaan lukien vanhemmuuden vahvistaminen aiemmin vahvistetun vanhemmuuden riitauttamisen jälkeen;
4. 'tuomioistuimella' jäsenvaltion viranomaista, joka hoitaa vanhemmuusasioihin liittyviä oikeudellisia tehtäviä;
5. 'tuomioistuimen päätöksellä' jäsenvaltion tuomioistuimen antamaa vanhemmuusasioita koskevaa päätöstä, ratkaisua, määräystä tai tuomiota;
6. 'virallisella asiakirjalla' asiakirjaa, joka on laadittu tai rekisteröity virallisena asiakirjana missä tahansa jäsenvaltiossa vanhemmuuteen liittyvissä asioissa ja jonka virallisuus
 - a) liittyy asiakirjan allekirjoitukseen ja sisältöön, ja
 - b) joka on viranomaisen tai päätöksen antaneen jäsenvaltion tähän tarkoitukseen valtuuttaman muun virallisen tahon vahvistama;
7. 'pätöksen antaneella jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa vanhemmuutta koskeva tuomioistuimen päätös on annettu, vanhemmuutta koskeva virallinen asiakirja on laadittu tai rekisteröity tai eurooppalainen vanhemmuustodistus on annettu;
8. 'hajautetulla tietojärjestelmällä' [digitalisointiasetuksen] 2 artiklan 4 alakohdassa määriteltyä tietojärjestelmää;
9. 'eurooppalaisella sähköisellä yhteyspisteellä' [digitalisointiasetuksen] 2 artiklan 5 alakohdassa määriteltyä yhteentoimivaa yhteyspistettä.

5 artikla

Vanhemmuusasioita koskeva toimivalta jäsenvaltioissa

Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltaan käsitellä vanhemmuusasioita.

II LUKU

TOIMIVALTA

6 artikla

Yleinen toimivalta

Vanhemmuusasioissa toimivaltaisista ovat sen jäsenvaltion tuomioistuimet,

- a) jossa on lapsen asuinpaikka ajankohtana, jona asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai
- b) jonka kansalainen lapsi on ajankohtana, jona asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai
- c) jossa vastaajan asuinpaikka on ajankohtana, jona asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai
- d) jossa on jommankumman vanhemman asuinpaikka ajankohtana, jona asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai
- e) jonka kansalainen jompikumpi vanhempi on ajankohtana, jona asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai
- f) jossa lapsi on syntynyt.

7 artikla

Lapsen olinpaikkaan perustuva toimivalta

Jos toimivaltaa ei voida määrittää 6 artiklan nojalla, toimivalta on sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsi on.

8 artikla

Toissijainen toimivalta

Jos mikään jäsenvaltion tuomioistuin ei ole 6 tai 7 artiklan mukaan toimivaltainen, toimivalta määräytyy kussakin jäsenvaltiossa kyseisen jäsenvaltion oman lainsäädännön mukaan.

9 artikla

Varatoimivalta (*forum necessitatis*)

Jos mikään jäsenvaltion tuomioistuin ei ole tämän asetuksen muiden säännösten nojalla toimivaltainen, jäsenvaltion tuomioistuimet voivat poikkeuksellisesti tehdä ratkaisun vanhemmuusasioissa, jos menettelyä ei voida kohtuudella panna vireille tai toteuttaa tai jos se olisi mahdotonta toteuttaa kolmannessa valtiossa, johon asia läheisesti liittyy.

Asialla on oltava riittävä liittymä siihen jäsenvaltioon, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille.

10 artikla

Liitännäiskysymykset

1. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireille pantu asia ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, mutta sen tulos riippuu vanhemmuutta koskevan liitännäiskysymyksen ratkaisemisesta, kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin voi ratkaista kysymyksen kyseistä menettelyä varten, vaikka kyseinen jäsenvaltio ei ole tämän asetuksen nojalla toimivaltainen.
2. Liitännäiskysymyksen ratkaisulla 1 kohdan mukaisesti on oikeusvaikutuksia ainoastaan menettelyssä, jossa kyseinen ratkaisu tehtiin.

11 artikla

Asian vireillepano tuomioistuimessa

Asian katsotaan tulleen vireille tuomioistuimessa

- a) ajankohtana, jona haastehakemus tai vastaava asiakirja jätetään tuomioistuimeen, edellyttäen että hakija ei ole sen jälkeen jättänyt toteuttamatta häneltä edellytetyjä toimenpiteitä haasteen antamiseksi tiedoksi vastaajalle;
- b) jos kyseinen asiakirja on annettava tiedoksi ennen sen jättämistä tuomioistuimeen, ajankohtana, jona tiedoksiannosta vastaava viranomainen ottaa sen vastaan, edellyttäen että hakija ei ole sen jälkeen jättänyt toteuttamatta häneltä edellytetyjä toimenpiteitä asiakirjan jättämiseksi tuomioistuimeen; tai
- c) jos asian käsittely aloitetaan tuomioistuimen omasta aloitteesta, ajankohtana, jona tuomioistuin tekee päätöksen käsittelyn aloittamisesta, tai jos tällaista päätöstä ei edellytetä, ajankohtana, jona tuomioistuin kirjaa asian rekisteriin.

12 artikla

Toimivallan tutkiminen

Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa on pantu vireille asia, jossa se ei tämän asetuksen mukaan ole toimivaltainen tutkimaan pääasiaa, mutta jossa toisen jäsenvaltion tuomioistuin on tämän asetuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian, sen on oma-aloitteisesti todettava, ettei sillä ole toimivaltaa käsitellä kyseistä asiaa.

13 artikla

Tutkittavaksi ottamisen edellytysten tutkiminen

1. Jos vastaaja, jonka asuinpaikka on muussa valtiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa menettely on aloitettu, ei tule saapuville, toimivaltaisen tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai vastaava asiakirja riittävän ajoissa voidakseen vastata asiassa tai että on toteutettu kaikki tätä varten tarpeelliset toimenpiteet.
2. Asetuksen (EU) 2020/1784 22 artiklan säännöksiä sovelletaan tämän artiklan 1 kohdan asemesta, jos haastehakemus tai vastaava asiakirja oli toimitettava jäsenvaltiosta toiseen kyseisen asetuksen nojalla.
3. Jos asetusta (EU) 2020/1784 ei voida soveltaa, sovelletaan oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomaille siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn Haagin yleissopimuksen 15 artiklaa, jos haastehakemus tai vastaava asiakirja oli mainitun yleissopimuksen mukaan toimitettava ulkomaille.

14 artikla

Vireilläolo (lis pendens)

1. Jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa pannaan samojen asianosaisten välillä vireille samaa asiaa koskevia kanteita, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa asia on pantu vireille ensimmäisenä, on omasta aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely, kunnes on ratkaistu, onko tuomioistuin, jossa asia on pantu ensimmäisenä vireille, toimivaltainen.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tuomioistuin, jossa kanne on nostettu, pyytää muita tuomioistuimia, joissa on nostettu kanne samassa asiassa, ilmoittamaan niiden käsiteltävinä olevien kanteiden vireilletulopäivät, näiden muiden tuomioistuinten on tehtävä ilmoitus pyynnön esittäneelle tuomioistuimelle viipymättä.
3. Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa asia on tullut ensimmäisenä vireille, on toimivaltainen, on muiden tuomioistuinten jätettävä asia tutkimatta.

15 artikla

Lasten oikeus ilmaista näkemyksensä

1. Kun jäsenvaltioiden tuomioistuimet käyttävät tämän asetuksen mukaista toimivaltaansa, niiden on kansallisten lakien ja menettelyjen mukaisesti annettava alle 18-vuotiaille lapsille, joiden suhteen vanhemmuus on vahvistettava ja jotka pystyvät muodostamaan oman näkemyksensä, aito ja tosiasiallinen mahdollisuus ilmaista näkemyksensä joko suoraan tai edustajan tai asiaankuuluvan elimen välityksellä.
2. Kun tuomioistuin antaa kansallisten lakien ja menettelyjen mukaisesti alle 18-vuotiaille lapsille mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä tämän artiklan mukaisesti, tuomioistuimen on otettava asianmukaisesti huomioon lasten näkemykset heidän ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

III LUKU

SOVELLETTAVA LAKI

16 artikla

Yleinen soveltaminen

Tässä asetuksessa sovellettavaksi määritettyä lakia on sovellettava riippumatta siitä, onko se jonkin jäsenvaltion laki.

17 artikla

Sovellettava laki

1. Vanhemmuuden vahvistamiseen on sovellettava sen valtion lakia, jossa synnyttäneen henkilön asuinpaikka oli lapsen syntymähetkellä, tai jos synnyttäneen henkilön asuinpaikkaa lapsen syntymähetkellä ei voida määrittää, lapsen syntymävaltion lakia.
2. Jos 1 kohdan mukaan sovellettava laki johtaa vanhemmuuden vahvistamiseen ainoastaan toisen vanhemman osalta, voidaan 1 kohdan estämättä soveltaa toisen

vanhemman vanhemmuuden vahvistamiseen sen valtion lakia, jonka kansalainen ensin mainittu tai jälkimmäiseksi mainittu vanhempi on, tai lapsen syntymävaltion lakia.

18 artikla

Sovellettavan lain soveltamisala

Tässä asetuksessa vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettavaksi määritettyä lakia sovelletaan erityisesti seuraaviin:

- a) menettelyt vanhemmuuden vahvistamiseksi tai riitauttamiseksi;
- b) virallisten asiakirjojen sitova oikeusvaikutus ja/tai todistusvoimaisuus;
- c) henkilöiden asema menettelyissä, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamista tai riitauttamista;
- d) vanhemmuuden vahvistamiselle tai riitauttamiselle mahdollisesti asetetut määräajat.

19 artikla

Sovellettavan lain vaihtaminen

Jos vanhemmuus on vahvistettu jäsenvaltiossa tämän asetuksen mukaisesti, sovellettavan lain myöhempi muutos ei vaikuta jo vahvistettuun vanhemmuuteen.

20 artikla

Muodollinen pätevyys

1. Vanhemmuuden vahvistamista koskeva yksipuolinen oikeustoimi on muodoltaan pätevä, jos se täyttää jossakin seuraavista laeista asetetut vaatimukset:
 - a) 17 artiklan mukaan vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettava laki;
 - b) sen valtion laki, jossa toimen suorittavalla henkilöllä on asuinpaikka; tai
 - c) sen valtion laki, jossa toimi suoritettiin.
2. Vanhemmuuden vahvistamista koskevan oikeustoimen toteennäyttämiseksi voidaan käyttää kaikkia tuomioistuimen lain mukaisia todistuskeinoja tai sellaisen 1 kohdassa tarkoitetun lain mukaisia todistuskeinoja, jonka mukaan oikeustoimi on muodoltaan pätevä, edellyttäen että todistuskeinon käyttäminen on mahdollista asiaa käsittelevässä tuomioistuimessa.

21 artikla

Takaisin- ja edelleenviittauksen (*renvoi*) poissulkeminen

Kun tämän asetuksen nojalla on sovellettava tietyn valtion lakia, sovelletaan kyseisessä valtiossa voimassa olevia oikeussääntöjä lukuun ottamatta kyseisen valtion kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä.

22 artikla

Oikeusjärjestyksen perusteet (*ordre public*)

1. Tämän asetuksen mukaan määräytyvän, minkä tahansa valtion lain säännöstä voidaan kieltäytyä soveltamasta ainoastaan, jos soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*).
2. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava 1 kohtaa kunnioittaen perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia ja -periaatteita, erityisesti sen 21 artiklassa vahvistettua syrjintäkieltoa.

23 artikla

Usean oikeusjärjestelmän valtiot

1. Kun tämän asetuksen nojalla on sovellettava sellaisen valtion lakia, johon kuuluu useita alueellisia yksiköitä, joilla kullakin on omat vanhemmuusasioita koskevat oikeussääntönsä, tämän valtion sisäisten lainvalintasääntöjen mukaan määräytyy, minkä alueellisen yksikön oikeussääntöjä sovelletaan.
2. Jos tällaisia sisäisiä lainvalintasääntöjä ei ole,
 - a) viittauksia 1 kohdassa tarkoitetun valtion lakiin pidetään synnyttäneen henkilön asuinpaikkaa lapsen syntymähetkellä koskevan säännöksen nojalla sovellettavaa lakia määritettäessä viittauksina sen alueellisen yksikön lakiin, jossa synnyttäneen henkilön asuinpaikka on;
 - b) viittauksia 1 kohdassa tarkoitetun valtion lakiin pidetään lapsen syntymävaltiota koskevien säännösten nojalla sovellettavaa lakia määritettäessä viittauksina sen alueellisen yksikön lakiin, jossa lapsi on syntynyt.
 - c) Jäsenvaltion, johon kuuluu useita alueellisia yksiköitä, joilla kullakin on omat vanhemmuusasioita koskevat oikeussääntönsä, ei tarvitse soveltaa tätä asetusta lainvalintaan yksinomaan tällaisten alueellisten yksiköiden välillä.

IV LUKU

TUNNUSTAMINEN

1 JAKSO

Tunnustamista koskevat yleiset säännökset

24 artikla

Tuomioistuimen päätöksen tunnustaminen

1. Jäsenvaltiossa annettu vanhemmuutta koskeva tuomioistuimen päätös on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa ilman erityistä menettelyä.
2. Mitään erityistä menettelyä ei vaadita siviilisäätystä koskevien jäsenvaltion väestörekisteritietojen päivittämiseksi toisessa jäsenvaltiossa annetun vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen perusteella, johon kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ei voi hakea muutosta.
3. Jos kysymys tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa, asiaa käsittelevä tuomioistuin voi ratkaista kysymyksen.

25 artikla

Päätös, jonka mukaan tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita

1. Asianosainen voi 32–34 artiklassa säädettyjä menettelyjä noudattaen hakea päätöstä siitä, että 31 artiklassa tarkoitettuja perusteita tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole.
2. Komissiolle 71 artiklan mukaisesti ilmoitetun tuomioistuimen alueellinen toimivalta määräytyy sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa 1 kohdan mukainen menettely on pantu vireille.

26 artikla

Tunnustamista varten esitettävät asiakirjat

1. Asianosaisen, joka haluaa jäsenvaltiossa vedota toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioistuimen päätökseen, on esitettävä seuraavat asiakirjat:
 - a) tuomioistuimen päätöksen jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen oikeellisuuden toteamiseksi; ja
 - b) 29 artiklan mukaisesti annettu asianmukainen vakuutus.
2. Tuomioistuim tai muu toimivaltainen viranomainen, jossa toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioistuimen päätökseen vedotaan, voi tarvittaessa vaatia siihen vetoavaa asianosaista toimittamaan käännöksen tai translitteroinnin tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun vakuutuksen vapaiden tekstikenttien käännettävissä olevasta sisällöstä.
3. Tuomioistuim tai muu toimivaltainen viranomainen, jossa toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioistuimen päätökseen vedotaan, voi vaatia asianosaista toimittamaan vakuutuksen vapaiden tekstikenttien käännettävissä olevan sisällön käännöksen tai translitteroinnin lisäksi käännöksen tai translitteroinnin tuomioistuimen päätöksestä, jos se ei voi käsitellä asiaa ilman tällaista käännöstä tai translitterointia.

27 artikla

Asiakirjojen puuttuminen

1. Jollei 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja toimiteta, tuomioistuim tai muu toimivaltainen viranomainen, jossa toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioistuimen päätökseen vedotaan, voi asettaa niiden toimittamiselle määräajan, hyväksyä vastaavat asiakirjat tai, jos se katsoo, että sillä on riittävät tiedot, vapauttaa hakijan toimittamisvelvollisuudesta.
2. Tällaisista vastaavista asiakirjoista on toimitettava käännös tai translitterointi, jos tuomioistuim tai muu toimivaltainen viranomainen, jossa toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioistuimen päätökseen vedotaan, sitä vaatii.

28 artikla

Asian käsittelyn keskeyttäminen

Tuomioistuim, jossa toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioistuimen päätökseen vedotaan, voi keskeyttää asian käsittelyn kokonaan tai osittain, jos

- a) tuomioistuimen päätökseen on haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa; tai

- b) on haettu päätöstä siitä, että tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole 25 artiklassa tarkoitettuja perusteita, tai päätöstä siitä, että tunnustamisesta on kieltäydyttävä jollakin kyseisistä perusteista.

29 artikla

Vakuutuksen antaminen

1. Päätöksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimen, joka on ilmoitettu komissiolle 71 artiklan mukaisesti, on asianosaisen pyynnöstä annettava vakuutus vanhemmuutta koskevasta tuomioistuimen päätöksestä käyttäen liitteessä I olevaa lomaketta.
2. Vakuutus on täytettävä ja annettava tuomioistuimen päätöksen kielellä. Vakuutus voidaan antaa myös asianosaisen pyytämällä muulla Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä. Tämä ei velvoita vakuutuksen antavaa tuomioistuinta toimittamaan vapaiden tekstikenttien käännettävissä olevasta sisällöstä käännöstä tai translitterointia.
3. Vakuutuksessa on ilmoitettava unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, että vakuutus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin ja että tällaisten oikeuksien käyttämiseksi vanhemman ja lapsen välinen suhde voidaan osoittaa millä tahansa tavalla.
4. Vakuutuksen antamiseen ei voida hakea muutosta.

30 artikla

Vakuutuksen oikaisu

1. Päätöksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimen, joka on ilmoitettu komissiolle 71 artiklan mukaisesti, on pyynnöstä oikaistava vakuutus, jos tunnustettava tuomioistuimen päätös ja vakuutus ovat keskenään ristiriidassa asiavirheen tai puutteen vuoksi, ja se voi tehdä oikaisun myös omasta aloitteestaan.
2. Vakuutuksen oikaisumenettelyyn sovelletaan päätöksen antaneen jäsenvaltion lainsäädäntöä.

31 artikla

Tunnustamisesta kieltäytymisen perusteet

1. Tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta on kieltäydyttävä,
 - a) jos tunnustaminen on selvästi, ottaen huomioon lapsen etu, vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään;
 - b) jos päätös on annettu poisjääneitä henkilöitä vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi poisjääneille henkilöille niin hyvissä ajoin ja sillä tavalla, että he olisivat voineet valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos heidän katsotaan yksiselitteisesti hyväksyneen tuomioistuimen päätöksen;
 - c) kenen tahansa sellaisen henkilön pyynnöstä, joka väittää tuomioistuimen päätöksen loukkaavan hänen isyyttään tai äitiytään lapsen suhteen, jos päätös on tehty antamatta kyseiselle henkilölle tilaisuutta tulla kuulluksi;

- d) jos ja siltä osin kuin se on ristiriidassa vanhemmuusasiassa myöhemmin siinä jäsenvaltiossa annetun tuomioistuimen päätöksen kanssa, jossa tunnustamista pyydetään;
 - e) jos ja siltä osin kuin se on ristiriidassa vanhemmuusasiassa myöhemmin toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomioistuimen päätöksen kanssa, edellyttäen että myöhempi tuomioistuimen päätös täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään.
- 2. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava 1 kohdan a alakohdtaa kunnioittaen perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen syrjintäkieltoa koskevassa 21 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja periaatteita.
 - 3. Tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta vanhemmuusasioissa voidaan kieltäytyä, jos päätös on annettu antamatta lapsille tilaisuutta esittää näkemyksensä, ellei tilaisuuden antaminen ole lapsen edun vastaista. Jos lapset ovat olleet alle 18-vuotiaita, tätä säännöstä sovelletaan, jos lapset olivat kykeneviä muodostamaan näkemyksensä 15 artiklan mukaisesti.

2 JAKSO

Tunnustamisesta kieltäytymistä koskeva menettely

32 artikla

Tunnustamisesta kieltäytymistä koskeva hakemus

- 1. Menettelyyn, jossa haetaan tunnustamisesta kieltäytymistä, sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa tunnustamatta jättämistä koskeva menettely pannaan vireille, siltä osin kuin siitä ei säädetä tässä asetuksessa.
- 2. Vanhemmuusasioita koskevan tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta on kieltäydyttävä, jos todetaan, että jokin 31 artiklassa tarkoitettu tunnustamisesta kieltäytymisen peruste täyttyy.
- 3. Komissiolle 71 artiklan mukaisesti ilmoitetun tuomioistuimen alueellinen toimivalta määräytyy sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa tunnustamatta jättämistä koskeva menettely pannaan vireille.
- 4. Hakijan on toimitettava tuomioistuimelle jäljennös tuomioistuimen päätöksestä ja tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan 29 artiklan mukaisesti annettu asianmukainen vakuutus.
- 5. Tuomioistuin voi tarvittaessa vaatia hakijaa toimittamaan käännöksen tai translitteroinnin 29 artiklan mukaisesti annetun vakuutuksen vapaiden tekstikenttien käännettävissä olevasta sisällöstä.
- 6. Jos tuomioistuin ei voi käsitellä asiaa ilman tuomioistuimen päätöksen käännöstä tai translitterointia, se voi vaatia hakijaa toimittamaan tällaisen käännöksen tai translitteroinnin.
- 7. Tuomioistuin voi antaa vapautuksen 4 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisvelvollisuudesta, jos
 - a) ne ovat jo sen hallussa; tai
 - b) se katsoo olevan kohtuutonta vaatia hakijaa toimittamaan ne.

8. Toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomioistuimen päätöksen tunnustamisesta kieltäytymistä hakevalla asianosaisella ei tarvitse olla postiosoitetta siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamatta jättämistä koskeva menettely pannaan vireille. Kyseisellä asianosaisella ei tarvitse olla valtuutettua edustajaa siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamatta jättämistä koskeva menettely pannaan vireille, paitsi jos tällainen edustaja on pakollinen asianosaisten kansalaisuudesta riippumatta sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa tunnustamatta jättämistä koskeva menettely pannaan vireille.

33 artikla

Riitautus tai muutoksenhaku

1. Kuka tahansa asianosainen voi riitauttaa tunnustamisesta kieltäytymistä koskevasta hakemuksesta annetun tuomioistuimen päätöksen tai hakea siihen muutosta.
2. Riitautus tai muutoksenhaku on tehtävä siinä tuomioistuimessa, jonka jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle 71 artiklan mukaisesti tuomioistuimeksi, jossa tällainen riitautus tai muutoksenhaku on tehtävä.

34 artikla

Uusi riitautus tai jatkomuutoksenhaku

Riitautuksesta tai muutoksenhausta annetun tuomioistuimen päätöksen saa riitauttaa tai siihen voi hakea muutosta ainoastaan, jos asianomainen jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle 71 artiklan mukaisesti tuomioistuimet, joissa mahdollinen uusi riitautus tai jatkomuutoksenhaku on tehtävä.

3 JAKSO

Oikeudellisesti sitovat viralliset asiakirjat

35 artikla

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan sellaisiin vanhemmuuden vahvistaviin virallisiin asiakirjoihin, jotka

- a) on laadittu tai rekisteröity jäsenvaltiossa, jolla on toimivalta luvun II nojalla; ja
- b) joilla on sitova oikeusvaikutus siinä jäsenvaltiossa, jossa ne on laadittu tai rekisteröity.

36 artikla

Virallisten asiakirjojen tunnustaminen

Vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa vahvistavat viralliset asiakirjat on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa ilman erityistä menettelyä. Tämän luvun 1 ja 2 jaksoa sovelletaan vastaavasti, jollei tässä jaksossa muuta säädetä.

37 artikla

Vakuutus

1. Päätöksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, joka on ilmoitettu komissiolle 71 artiklan mukaisesti, on asianosaisen pyynnöstä annettava vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavaa virallista asiakirjaa koskeva vakuutus käyttäen liitteessä II olevaa lomaketta.
2. Vakuutus voidaan antaa ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) jäsenvaltio, joka valtuutti viranomaisen tai muun virallisen tahon laatimaan tai rekisteröimään vanhemmuuden vahvistavan virallisen asiakirjan, oli II luvun mukaan toimivaltainen; ja
 - b) virallisella asiakirjalla on sitova oikeusvaikutus kyseisessä jäsenvaltiossa.
3. Vakuutus on täytettävä virallisen asiakirjan kielellä. Vakuutus voidaan antaa myös asianosaisen pyytämällä muulla Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä. Tämä ei millään tavoin velvoita vakuutuksen antavaa toimivaltaista viranomaista toimittamaan käännöstä tai translitterointia vapaiden tekstikenttien käännettävissä olevasta sisällöstä.
4. Vakuutuksessa on ilmoitettava unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, että vakuutus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin ja että tällaisten oikeuksien käyttämiseksi vanhemman ja lapsen välinen suhde voidaan osoittaa millä tahansa tavalla.
5. Jos vakuutusta ei esitetä, virallista asiakirjaa ei tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa.

38 artikla

Vakuutuksen oikaisu ja peruuttaminen

1. Päätöksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, joka on ilmoitettu komissiolle 71 artiklan mukaisesti, on pyynnöstä oikaistava vakuutus, jos virallinen asiakirja ja vakuutus ovat keskenään ristiriidassa asiavirheen tai puutteen vuoksi, ja se voi tehdä oikaisun myös omasta aloitteestaan.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen on pyynnöstä tai omasta aloitteestaan peruutettava vakuutus, jos se annettu virheellisin perustein 37 artiklassa säädetyt vaatimukset huomioon ottaen.
3. Vakuutuksen oikaisua tai peruuttamista koskevaan menettelyyn, myös mahdolliseen muutoksenhakuun, sovelletaan päätöksen antaneen jäsenvaltion lainsäädäntöä.

39 artikla

Tunnustamisesta kieltäytymisen perusteet

1. Vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan tunnustamisesta on kieltäydyttävä,
 - a) jos tunnustaminen on selvästi, ottaen huomioon lapsen etu, vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään;
 - b) sellaisen henkilön pyynnöstä, joka väittää virallisen asiakirjan loukkaavan hänen isyyttään tai äitiyyttään lapsen suhteen, jos virallinen asiakirja on laadittu tai rekisteröity ilman, että kyseinen henkilö on ollut tässä osallisena;
 - c) jos ja siltä osin kuin se on ristiriidassa vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen kanssa, joka on annettu myöhemmin siinä

jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään, tai vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan kanssa, joka on laadittu tai rekisteröity myöhemmin kyseisessä jäsenvaltiossa;

- d) jos ja siltä osin kuin se on ristiriidassa vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen kanssa, joka on annettu myöhemmin toisessa jäsenvaltiossa, tai vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan kanssa, joka on laadittu tai rekisteröity myöhemmin kyseisessä jäsenvaltiossa, edellyttäen että myöhempi tuomioistuimen päätös tai virallinen asiakirja täyttää ne edellytykset, joita niiden tunnustaminen edellyttää siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään.
2. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava 1 kohdan a alakohdtaa kunnioittaen perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen syrjintäkieltoa koskevassa 21 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja periaatteita.
3. Vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan tunnustamisesta voidaan kieltäytyä, jos asiakirja on laadittu tai rekisteröity antamatta lapsille tilaisuutta esittää näkemyksensä. Jos lapset olivat alle 18-vuotiaita, tätä säännöstä sovelletaan, jos lapset olivat kykeneviä muodostamaan näkemyksensä.

4 JAKSO

Muut säännökset

40 artikla

Kielto tutkia päätöksen antaneen tuomioistuimen toimivaltaa

Päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa toimivan, vanhemmuuden vahvistaneen tuomioistuimen toimivaltaa ei saa tutkia. Edellä 6–9 artiklassa tarkoitettuihin tuomioistuimen toimivaltaa koskeviin säännöksiin ei voida soveltaa 31 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja oikeusjärjestyksen perusteita.

41 artikla

Asiaratkaisun uudelleen tutkinnan kieltö

Toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomioistuimen päätöstä tai vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa vahvistavaa virallista asiakirjaa ei missään tapauksessa voida tutkia uudelleen asiaratkaisun osalta.

42 artikla

Kulut

Tätä lukua sovelletaan myös tämän asetuksen mukaisista menettelyistä aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistamiseen.

43 artikla

Oikeusapu

1. Hakijalle, jolle on päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa myönnetty kokonaan tai osittain maksuton oikeusapu tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta, on myös 25 artiklan 1 kohdassa ja 32 artiklassa säädetyissä menettelyissä myönnettävä

oikeusapu tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta niin laajalti kuin se on mahdollista sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa menettely pannaan vireille.

2. Hakijalla, joka on päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa saanut maksuttoman menettelyn jossakin 71 artiklan mukaisesti komissiolle ilmoitetussa hallintoviranomaisessa, on kaikissa 25 artiklan 1 kohdassa ja 32 artiklassa säädetyissä menettelyissä oikeus saada oikeusapua tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tätä tarkoitusta varten kyseisen asianosaisen on toimitettava päätöksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen lausunto, jossa todistetaan, että taloudelliset edellytykset saada täysimääräistä tai osittaista oikeusapua tai vapautus kulujen tai kustannusten suorittamisesta täytyvät hänen kohdallaan.

V LUKU

VIRALLISET ASIAKIRJAT, JOILLA EI OLE SITOVAA OIKEUSVAIKUTUSTA

44 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan virallisiin asiakirjoihin, joilla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta jotka ovat todistusvoimaisia kyseisessä jäsenvaltiossa.

45 artikla

Virallisten asiakirjojen hyväksyminen

1. Virallisella asiakirjalla, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa, on toisessa jäsenvaltiossa sama todistusvoima kuin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa tai sen kanssa mahdollisimman vertailukelpoiset vaikutukset, edellyttäen että se ei ole selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*), jossa se esitetään.
2. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava 1 kohdassa tarkoitettuja oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*) kunnioittaen perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen syrjintäkieltoa koskevassa 21 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja periaatteita.
3. Henkilö, joka haluaa käyttää tällaista virallista asiakirjaa toisessa jäsenvaltiossa, voi pyytää virallisen asiakirjan päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa laatintua tai rekisteröintä viranomaista täyttämään liitteessä III olevan lomakkeen, jossa kuvataan virallisen asiakirjan todistusvoima päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa.
4. Vakuutuksessa on ilmoitettava unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, että vakuutus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin ja että tällaisten oikeuksien käyttämiseksi vanhemman ja lapsen välinen suhde voidaan osoittaa millä tahansa tavalla.
5. Virallisen asiakirjan oikeellisuus on riitautettava päätöksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimissa, ja sitä koskeva päätös on annettava kyseisen jäsenvaltion lain mukaisesti. Riitautetulla virallisella asiakirjalla ei ole todistusvoimaa toisessa jäsenvaltiossa riitautuskanteen ollessa vireillä toimivaltaisessa tuomioistuimessa.
6. Viralliseen asiakirjaan kirjatut oikeustoimet tai oikeudelliset suhteet on riitautettava tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen tämän asetuksen nojalla, ja päätös asiassa

on annettava III luvun nojalla sovellettavan lain mukaisesti. Riitautettu virallinen asiakirja ei ole riitautettujen seikkojen osalta todistusvoimainen muissa jäsenvaltioissa kuin päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa niin kauan kuin riitautusta koskeva asia on vireillä toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

7. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn ratkaisu riippuu tällaiseen viralliseen asiakirjaan kirjattuja oikeustoimia tai oikeudellisia suhteita koskevan liitännäiskysymyksen ratkaisemisesta, kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan tämän kysymyksen.

VI LUKU

EUROOPPALAINEN VANHEMMUUSTODISTUS

46 artikla

Eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen käyttöönotto

1. Tällä asetuksella otetaan käyttöön eurooppalainen vanhemmuustodistus, jäljempänä 'todistus', joka annetaan käytettäväksi toisessa jäsenvaltiossa ja jolla on 53 artiklassa luetellut oikeusvaikutukset.
2. Todistuksen käyttö ei ole pakollista.
3. Todistus ei korvaa jäsenvaltioissa vastaaviin tarkoituksiin käytettyjä kansallisia asiakirjoja. Toisessa jäsenvaltiossa käytettäväksi annetulla todistuksella on kuitenkin 53 artiklassa luetellut oikeusvaikutukset myös siinä jäsenvaltiossa, jonka viranomaiset ovat sen antaneet tämän luvun mukaisesti.

47 artikla

Todistuksen tarkoitus

Todistus on tarkoitettu lapsen tai laillisen edustajan käyttöön, kun toisessa jäsenvaltiossa on tarpeen vedota vanhemmuusasemaan lapsen suhteen.

48 artikla

Toimivalta todistuksen antamiseen

1. Todistus on annettava siinä jäsenvaltiossa, jossa vanhemmuus on vahvistettu ja jonka 4 artiklan 4 kohdassa määritetyillä tuomioistuimilla on 6, 7 tai 9 artiklan nojalla toimivalta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu todistuksen antava jäsenvaltion viranomainen, joka on ilmoitettu komissiolle 71 artiklan mukaisesti, on
 - a) 4 artiklan 4 kohdassa määritelty tuomioistuin; tai
 - b) muu viranomainen, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaan toimivalta käsitellä vanhemmuusasioita.

49 artikla

Todistuksen hakeminen

1. Todistus annetaan lapsen, jäljempänä 'hakija', tai tapauksen mukaan laillisen edustajan hakemuksesta.
2. Hakija voi käyttää liitteessä IV olevaa lomaketta hakemuksen jättämiseen.
3. Hakemuksen on sisällettävä jäljempänä luetellut tiedot, siltä osin kuin ne ovat hakijan tiedossa ja todistuksen antava viranomainen tarvitsee niitä todistaakseen seikat, jotka hakija haluaa todistettavan, ja siihen on liitettävä kaikki asianmukaiset asiakirjat joko alkuperäisinä tai jäljennöksinä, jotka täyttävät niiden oikeellisuuden toteamisen edellytykset, sanotun kuitenkin rajoittamatta 50 artiklan 2 kohdan soveltamista:
 - a) hakijan tiedot: sukunimi (sukunimet) (tarvittaessa syntymäsukunimi (syntymäsukunimet)), etunimi (etunimet), sukupuoli, syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus (jos tiedossa), henkilötunnus (tarvittaessa) ja osoite;
 - b) tarvittaessa hakijan laillisen edustajan tiedot: sukunimi (sukunimet) (tarvittaessa syntymäsukunimi (syntymäsukunimet)), etunimi (etunimet), osoite ja edustajan asema;
 - c) kummankin vanhemman tiedot: sukunimi (sukunimet) (tarvittaessa syntymäsukunimi (syntymäsukunimet)), etunimi (etunimet), syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus, henkilötunnus (tarvittaessa) ja osoite;
 - d) paikka ja jäsenvaltio, jossa lapsen vanhemmuus on rekisteröity;
 - e) seikat, joilla hakija perustelee vanhemmuuden, ja vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan tai todistavan asiakirjan (asiakirjojen) alkuperäiskappale tai jäljennös;
 - f) vanhemmuuden vahvistaneen jäsenvaltion tuomioistuimen, vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan antaneen toimivaltaisen viranomaisen tai sen toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot, joka on antanut virallisen asiakirjan, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa;
 - g) vakuutus siitä, että hakijan tietojen mukaan todistettavia seikkoja koskevaa riita-asiaa ei ole vireillä;
 - h) muut tiedot, joita hakija pitää hyödyllisinä todistuksen antamista varten.

50 artikla

Hakemuksen käsittely

1. Hakemuksen vastaanotettuaan todistuksen antavan viranomaisen on tarkastettava hakijan esittämät tiedot ja ilmoitukset sekä asiakirjat ja muut todisteet. Sen on suoritettava tätä tarkastamista varten tarvittavat selvitykset omasta aloitteestaan, jos sen kansallisessa lainsäädännössä sitä edellytetään tai se sallitaan, tai pyydyttävä hakijaa esittämään sen tarpeelliseksi katsomia lisätodisteita.
2. Jos hakija ei ole pystynyt toimittamaan asiaankuuluvien asiakirjojen jäljennöksiä, jotka täyttävät niiden oikeellisuuden toteamisen edellytykset, todistuksen antava viranomainen voi päättää hyväksyä muunlaisia todisteita.

3. Jos todistuksen antavan viranomaisen kansallisessa lainsäädännössä sitä edellytetään, se voi vaatia, että tiedot annetaan valahtoisesti tai valan sijasta vakuutuksen nojalla kansallisessa lainsäädännössä säädetyin edellytyksin.
4. Tätä artiklaa sovellettaessa jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on pyynnöstä annettava jonkin toisen jäsenvaltion todistuksen antavalle viranomaiselle tietoja, joita on erityisesti siviili-, henkilö- ja väestörekistereissä ja muissa rekistereissä, joihin tallennetaan vanhemmuuteen suhteessa hakijaan liittyviä olennaisia tietoja, kun kyseinen viranomainen olisi kansallisen lainsäädännön nojalla toimivaltainen antamaan toiselle kansalliselle viranomaiselle tällaisia tietoja.

51 artikla

Todistuksen antaminen

1. Todistuksen antavan viranomaisen on annettava todistus viipymättä tässä luvussa säädetyn menettelyn mukaisesti, kun todistettavat seikat on vahvistettu vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettavan lain mukaisesti. Sen on käytettävä liitteessä V olevaa lomaketta.

Todistuksen antava viranomainen ei saa antaa todistusta etenkään, jos

 - a) todistettavat seikat on riitautettu; tai
 - b) todistus ei olisi sopusoinnussa sellaisen tuomioistuimen päätöksen kanssa, joka koskee samoja seikkoja.
2. Todistuksen antamisesta perittävä maksu ei saa olla suurempi kuin maksu, joka peritään hakijan vanhemmuuden osoittavan todistuksen antamisesta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

52 artikla

Todistuksen sisältö

Todistuksessa on oltava tapauksen mukaan seuraavat tiedot:

- a) todistuksen antavan jäsenvaltion viranomaisen nimi, osoite ja yhteystiedot;
- b) jos kyseessä on eri taho kuin edellä, vanhemmuuden vahvistaneen jäsenvaltion tuomioistuimen, vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti vahvistavan virallisen asiakirjan antaneen toimivaltaisen viranomaisen tai sellaisen virallisen asiakirjan antaneen toimivaltaisen viranomaisen, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, nimi, osoite ja yhteystiedot;
- c) asian viitenumero;
- d) antamispäivä ja -paikka;
- e) paikka ja jäsenvaltio, jossa vanhemmuus suhteessa lapseen on rekisteröity;
- f) hakijan tiedot: sukunimi (sukunimet) (tarvittaessa syntymäsukunimi (syntymäsukunimet)), etunimi (etunimet), sukupuoli, syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus (jos tiedossa), henkilötunnus (tarvittaessa) ja osoite;

- g) tarvittaessa hakijan laillisen edustajan tiedot: sukunimi (sukunimet) (tarvittaessa syntymäsukunimi (syntymäsukunimet)), etunimi (etunimet), osoite ja edustajan asema;
- h) kummankin vanhemman tiedot: sukunimi (sukunimet) (tarvittaessa syntymäsukunimi (syntymäsukunimet)), etunimi (etunimet), syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus, henkilötunnus (tarvittaessa) ja osoite;
- i) seikat, joiden perusteella todistuksen antava viranomainen katsoo olevansa toimivaltainen antamaan todistuksen;
- j) vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettava laki ja seikat, joiden perusteella kyseinen laki on määritetty;
- k) ilmoitus unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen siitä, että todistus ei vaikuta lapsella unionin oikeuden perusteella oleviin oikeuksiin ja että tällaisten oikeuksien käyttämiseksi vanhemman ja lapsen välinen suhde voidaan osoittaa millä tahansa tavalla;
- l) todistuksen antavan viranomaisen allekirjoitus ja/tai leima.

53 artikla

Todistuksen oikeusvaikutukset

1. Todistus on pätevä kaikissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.
2. Todistuksen oletetaan osoittavan tarkasti vanhemmuuden vahvistamiseen sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat. Henkilöllä, joka mainitaan todistuksessa tietyn vanhemman tai tiettyjen vanhempien lapsena, katsotaan olevan todistuksessa mainittu asema.
3. Todistus on pätevä asiakirja, jonka perusteella vanhemmuus voidaan kirjata jäsenvaltion asianomaiseen rekisteriin, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 artiklan 2 kohdan i alakohdan soveltamista.

54 artikla

Todistuksen oikeaksi todistetut jäljennökset

1. Todistuksen antavan viranomaisen on säilytettävä alkuperäinen todistus ja annettava hakijalle tai lailliselle edustajalle yksi tai useampi oikeaksi todistettu jäljennös.
2. Todistuksen antavan viranomaisen on 55 artiklan 3 kohtaa ja 57 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa pidettävä luetteloa henkilöistä, joille on 1 kohdan mukaisesti annettu oikeaksi todistettuja jäljennöksiä.

55 artikla

Todistuksen oikaiseminen, muuttaminen tai peruuttaminen

1. Todistuksen antavan viranomaisen on kenen tahansa sellaisen henkilön pyynnöstä, joka osoittaa oikeutetun etunsa asiassa, tai omasta aloitteestaan oikaistava todistuksessa olevat kirjoitusvirheet.
2. Todistuksen antavan viranomaisen on kenen tahansa sellaisen henkilön pyynnöstä, joka osoittaa oikeutetun etunsa asiassa, tai, jos se on kansallisen lainsäädännön

mukaan mahdollista, omasta aloitteestaan muutettava todistusta tai peruutettava se, jos on todettu, että todistus tai sen jotkin seikat eivät ole paikkansapitäviä.

3. Todistuksen antavan viranomaisen on ilmoitettava viipymättä todistuksen oikaisemisesta, muuttamisesta tai peruuttamisesta kaikille henkilöille, joille on annettu todistuksen oikeaksi todistettuja jäljennöksiä 54 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

56 artikla

Muutoksenhakumenettelyt

1. Todistuksen hakija tai laillinen edustaja voi riitauttaa todistuksen antavan viranomaisen 51 artiklan mukaisesti tekemät päätökset.

Kuka tahansa henkilö, joka osoittaa oikeutetun etunsa asiassa, voi riitauttaa todistuksen antavan viranomaisen 55 artiklan ja 57 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti tekemät päätökset.

Riitauttaminen on tehtävä todistuksen antavan viranomaisen jäsenvaltion tuomioistuimessa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetun riitauttamisen tuloksena todetaan, että annettu todistus ei ole paikkansapitävä, toimivaltaisen tuomioistuimen on oikaistava todistus, muutettava sitä tai peruutettava se tai varmistettava, että todistuksen antava viranomainen oikaisee todistuksen, muuttaa sitä tai peruuttaa sen.

Jos 1 kohdassa tarkoitetun riitauttamisen tuloksena todetaan, että todistuksen antamisesta kieltäytyminen ei ole ollut perusteltua, toimivaltaisen tuomioistuimen on annettava todistus tai varmistettava, että todistuksen antava viranomainen arvioi tapauksen uudelleen ja tekee uuden päätöksen.

57 artikla

Todistuksen oikeusvaikutusten keskeytyminen

1. Todistuksen oikeusvaikutukset voi keskeyttää
 - a) todistuksen antava viranomainen sellaisen henkilön pyynnöstä, joka osoittaa oikeutetun etunsa asiassa, 55 artiklan mukaisen todistuksen muuttamisen tai peruuttamisen ajaksi; tai
 - b) tuomioistuin sellaisen henkilön pyynnöstä, jolla on oikeus riitauttaa todistuksen antavan viranomaisen tekemä päätös 56 artiklan mukaisesti, tällaisen riitauttamisen ajaksi.
2. Todistuksen antavan viranomaisen tai tapauksen mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava viipymättä todistuksen oikeusvaikutusten keskeytymisestä kaikille henkilöille, joille on annettu todistuksen oikeaksi todistettuja jäljennöksiä 54 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Todistuksen oikeusvaikutusten keskeytymisen aikana ei saa antaa uusia todistuksen oikeaksi todistettuja jäljennöksiä.

VII LUKU

DIGITAALINEN VIESTINTÄ

58 artikla

Viestintä eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta

1. Euroopan oikeusportaaliin [digitalisointiasetuksen] 4 artiklan mukaisesti perustettua eurooppalaista sähköistä yhteyspistettä voidaan käyttää sähköiseen viestintään luonnollisten henkilöiden tai heidän laillisten edustajiensa ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten välillä seuraavissa asioissa:
 - a) menettely, jossa haetaan päätöstä siitä, että vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen tai virallisen asiakirjan tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita, tai menettely, jossa haetaan vanhemmuutta koskevan tuomioistuimen päätöksen tai virallisen asiakirjan tunnustamisesta kieltäytymistä;
 - b) eurooppalaisen vanhemmuustodistuksen hakeminen, antaminen, oikaiseminen, muuttaminen, peruuttaminen, keskeyttäminen tai sitä koskevat muutoksenhakumenettelyt.
2. [Digitalisointiasetuksen] 4 artiklan 3 kohtaa, 5 artiklan 2 ja 3 kohtaa, 6 artiklaa, 9 artiklan 1 ja 3 kohtaa ja 10 artiklaa sovelletaan 1 kohdan mukaiseen sähköiseen viestintään.

59 artikla

Komission antamat täytäntöönpanosäädökset

1. Edellä olevan 58 artiklan 1 kohdan mukaista sähköistä viestintää varten komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan seuraavat:
 - a) tekniset eritelmät, joissa määritellään sähköiset viestintämenetelmät;
 - b) tekniset eritelmät viestintäprotokollia varten;
 - c) tietoturvatavoitteet ja asiaankuuluvat tekniset toimenpiteet, joilla varmistetaan toteutettavan tietojen käsittelyn ja välittämisen tietoturvaa koskevat vähimmäisstandardit ja korkea kyberturvallisuuden taso;
 - d) saatavuutta koskevat vähimmäistavoitteet ja mahdolliset siihen liittyvät tekniset vaatimukset, joita sähköinen viestintä hajautetun tietojärjestelmän kautta edellyttää.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 62 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset annetaan viimeistään *[kahden vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta]*.

60 artikla

Viiteohjelmisto

1. Komissio vastaa sellaisen viiteohjelmiston luomisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä, jota jäsenvaltiot voivat päättää käyttää taustajärjestelmänään kansallisen tietojärjestelmän sijaan. Viiteohjelmiston luominen, ylläpito ja kehittäminen rahoitetaan unionin yleisestä talousarviosta.
2. Komissio tarjoaa viiteohjelmiston sekä sen ylläpidon ja tuen maksutta.

61 artikla

Hajautetun tietojärjestelmän, eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen ja kansallisten IT-portaalien kustannukset

1. Kukin jäsenvaltio vastaa sen alueella sijaitsevien hajautetun tietojärjestelmän yhteyspisteiden asentamisesta, toiminnasta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista.
2. Kukin jäsenvaltio vastaa sen kansallisten tietojärjestelmien perustamisesta ja mukauttamisesta yhteentoimiviksi yhteyspisteiden kanssa aiheutuvista kustannuksista sekä kyseisten järjestelmien hallinnointi-, toiminta- ja ylläpitokustannuksista.
3. Jäsenvaltioita ei saa estää hakemasta avustuksia asiaankuuluvista unionin rahoitusohjelmista 1 ja 2 kohdassa mainittujen toimintojen tukemista varten.
4. Komissio vastaa kaikista kustannuksista, jotka liittyvät eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta tapahtuvan sähköisen viestinnän tuen käyttöönottoon 58 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

62 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 182/2011³⁶ tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

VIII LUKU

DELEGOIDUT SÄÄDÖKSET

63 artikla

Säädösvallan siirtäminen

Siirretään komissiolle valta antaa 64 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat liitteiden I–V muuttamista kyseisten liitteiden päivittämiseksi tai teknisten muutosten tekemiseksi niihin.

64 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artikkelissa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle [*tämän asetuksen voimaantulopäivästä*] määräämättömäksi ajaksi 63 artikkelissa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 63 artikkelissa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan siinä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi neuvostolle.
6. Edellä olevan 63 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos neuvosto on ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittanut komissiolle, ettei se vastusta säädöstä. Neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.
7. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille hyväksymistään delegoiduista säädöksistä, delegoitujen säädösten vastustamisesta ja siitä, jos neuvosto on peruuttanut säädösvallan siirron.

IX LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

65 artikla

Laillistaminen tai vastaava muodollisuus

Tämän asetuksen yhteydessä ei vaadita laillistamista eikä muuta vastaavaa muodollisuutta.

66 artikla

Suhde voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin

1. Tämä asetus ei vaikuta kansainvälisiin yleissopimuksiin, joiden osapuolena on tätä asetusta annettaessa yksi tai useampi jäsenvaltio ja joissa annetaan määräyksiä tällä asetuksella säännellyistä asioista.
2. Tällä asetuksella on kuitenkin jäsenvaltioiden välillä etusija yksinomaan kahden tai useamman jäsenvaltion välillä tehtyihin yleissopimuksiin nähden siltä osin kuin yleissopimukset koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita.
3. Tämä asetus ei vaikuta lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa 29 päivänä toukokuuta 1993 tehtyyn Haagin yleissopimukseen.
4. Tämä asetus ei vaikuta kansainvälisen väestörekisteritoimikunnan yleissopimukseen nro 16, nro 33 ja nro 34.

67 artikla

Yleissopimusluettelo

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista yleissopimuksista viimeistään [*kuusi kuukautta ennen tämän asetuksen soveltamispäivää*]. Tämän päivämäärän jälkeen jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaisten yleissopimusten irtisanomisista.
2. Kuuden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisesta komissio julkaisee Euroopan oikeusportaalissa
 - a) luettelon 1 kohdassa tarkoitetuista yleissopimuksista;
 - b) 1 kohdassa tarkoitettut irtisanomiset.

68 artikla

Tietosuoja

1. Jäsenvaltioiden tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät tämän asetuksen soveltamiseksi tarvittavia henkilötietoja vanhemmuuden vahvistamiseksi rajatylittävissä tilanteissa ja vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi, kun vanhemmuus vahvistetaan II luvun mukaisesti, annetaan vakuutuksia 29, 37 ja 45 artiklan mukaisesti, annetaan eurooppalainen vanhemmuustodistus 51 artiklan mukaisesti, esitetään asiakirjoja vanhemmuussuhteen tunnustamiseksi 26 artiklan mukaisesti, haetaan 25 artiklan mukaisesti päätöstä, jonka mukaan

vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita, tai haetaan 32 artiklan mukaisesti vanhemmuussuhteen tunnustamisesta kieltäytymistä.

2. Tämän asetuksen mukainen henkilötietojen käsittely on rajoitettava siihen, mikä on tarpeen 1 kohdassa säädettyjä tarkoituksia varten tämän vaikuttamatta yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 89 artiklan mukaiseen myöhempään käsittelyyn yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten.
3. Tätä asetusta sovellettaessa jäsenvaltioiden tuomioistuimia tai muita toimivaltaisia viranomaisia pidetään yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuina rekisterinpitäjinä.
4. Komissio käsittelee tämän asetuksen soveltamiseksi tarvittavia henkilötietoja viestissään sähköisesti luonnollisten henkilöiden tai heidän laillisten edustajiensa ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa eurooppalaisen sähköisen yhteyspisteen kautta hajautetun tietojärjestelmän yhteydessä.
5. Tämän asetuksen mukainen henkilötietojen käsittely on rajoitettava siihen, mikä on tarpeen 4 kohdassa säädettyjä tarkoituksia varten.
6. Tätä asetusta sovellettaessa komissiota pidetään EU:n tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä.

69 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tätä asetusta sovelletaan [*tämän asetuksen soveltamispäivänä*] tai sen jälkeen vireille pantuihin oikeudellisiin menettelyihin ja laadittuihin tai rekisteröityihin virallisiin asiakirjoihin.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jos vanhemmuus on vahvistettu jonkin III luvun mukaan sovellettavaksi määritetyn lain mukaisesti jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimet olivat II luvun mukaan toimivaltaisia, jäsenvaltioiden on tunnustettava
 - a) tuomioistuimen päätös, jolla vanhemmuus vahvistetaan toisessa jäsenvaltiossa ennen [*tämän asetuksen soveltamispäivää*] vireille pannuissa oikeudellisissa menettelyissä, ja
 - b) virallinen asiakirja, jolla vanhemmuus vahvistetaan oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa ja joka on laadittu tai rekisteröity ennen [*tämän asetuksen soveltamispäivää*].

Tässä kohdassa tarkoitettuihin tuomioistuimen päätöksiin ja virallisiin asiakirjoihin sovelletaan IV lukua.

3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on hyväksyttävä virallinen asiakirja, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, edellyttäen että tämä ei ole selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*), jossa hyväksymistä pyydetään.

Tässä kohdassa tarkoitettuihin virallisiin asiakirjoihin sovelletaan V lukua.

Uudelleentarkastelu

1. Komissio esittää viimeistään *[viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen soveltamispäivästä]* Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta, mukaan lukien arvio mahdollisesti havaituista käytännön ongelmista. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.
2. Jäsenvaltioiden on pyynnöstä toimitettava komissiolle tämän asetuksen toiminnan ja soveltamisen arvioinnin kannalta olennaiset tiedot, jos niitä on saatavilla, erityisesti seuraavista seikoista:
 - a) tuomioistuimen päätöksen tai vanhemmuuden oikeudellisesti sitovasti päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa vahvistavan virallisen asiakirjan tunnustamisesta kieltäytymistä koskevien 32 artiklan mukaisten hakemusten lukumäärä ja niiden tapausten lukumäärä, joissa tunnustamisesta kieltäytyminen on hyväksytty;
 - b) 33 ja 34 artiklan mukaisesti tehtyjen muutoksenhakujen lukumäärä;
 - c) sellaisten hakemusten lukumäärä, joilla riitautetaan sellaisen virallisen asiakirjan sisältö, jolla ei ole sitovaa oikeusvaikutusta päätöksen antaneessa jäsenvaltiossa mutta joka on todistusvoimainen kyseisessä jäsenvaltiossa, ja niiden tapausten lukumäärä, joissa hakemus hyväksyttiin;
 - d) annettujen eurooppalaisten vanhemmuustodistusten lukumäärä; ja
 - e) tämän asetuksen 61 artiklan 2 kohdan nojalla aiheutuneet kustannukset.

Komissiolle toimitettavat tiedot

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle seuraavat tiedot:
 - a) viranomaiset, joilla on valtuudet laatia tai rekisteröidä 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettuja virallisia asiakirjoja vanhemmuusasioissa;
 - b) tuomioistuimet ja viranomaiset, joilla on toimivalta antaa 29, 37 ja 45 artiklassa tarkoitettuja vakuutuksia, sekä tuomioistuimet ja viranomaiset, joilla on toimivalta oikaista vakuutuksia 38 artiklan mukaisesti;
 - c) tuomioistuimet, joilla on toimivalta käsitellä 25 artiklan mukaisia hakemuksia, joissa haetaan päätöstä siitä, että tunnustamisesta kieltäytymiselle ei ole perusteita, ja tuomioistuimet, joilla on toimivalta käsitellä tunnustamisesta kieltäytymistä koskevia 32 artiklan mukaisia hakemuksia ja 33 ja 34 artiklan mukaisia muutoksenhakuja, jotka liittyvät tällaisista kieltäytymistä koskevista hakemuksista tehtyihin tuomioistuimen päätöksiin; ja
 - d) tuomioistuimet ja viranomaiset, joilla on toimivalta antaa eurooppalainen vanhemmuustodistus 51 artiklan mukaisesti, sekä tuomioistuimet, joilla on toimivalta käsitellä 56 artiklassa tarkoitettuja muutoksenhakumenettelyjä.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava 1 kohdassa tarkoitettut tiedot komissiolle viimeistään *[6 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä]*.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja koskevista muutoksista.
4. Komissio saattaa 1 kohdassa tarkoitettut tiedot julkisesti saataville asianmukaisilla tavoilla, myös Euroopan oikeusportaalien kautta.

72 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan [sen kuukauden ensimmäisestä päivästä, joka seuraa, kun on kulunut 18 kuukautta tämän *asetuksen* voimaantulopäivästä].

Asetuksen 71 artiklaa sovelletaan kuitenkin [tämän asetuksen voimaantulopäivästä] alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja